

De az én lelkeket Isten
megváltja, az alvilág ha-
talmából kiragad engem.
Zsolt 49,16

Fotó: Merényi Zita

A vigasztalás szavai, tettei

Varga Kapisztrán OFM
az iskolai gyászfeldolgozásról

Varga Kapisztrán spirituális teológiát tanít és a lelkigondozó-képzés felelőse a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán. Eredeti szakmája szerint történelem–latin szakos tanár, s jelenleg a szerzetesi főiskola mellett újra tanít az esztergomi Temesvári Pelbárt Ferences Gimnázium és Kollégiumban is. A Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézetében a lelkigondozó-képzés egyik alapítója, valamint a Kilátó Ferences Mentálhigiénés és Lelkigondozói Szolgálat rendi felelőse, ez utóbbi munkájában az alapítástól kezdve részt vesz. A kilencvenes években kezdett érdeklődni a mentálhigiéné iránt, akkor végezte az első képzését ezen a szakterületen. Halottak napja alkalmából egy nehéz témáról beszélgettünk vele.

– Ritkán esik szó arról, hogy az iskolába járó gyerekek, fiatalok életében is előfordulnak halálesetek, ők is megélik a gyászt. Ön tanárként többször találkozott ilyen helyzetekkel. Megosztaná velünk az ezzel kapcsolatos gondolatait?

– Az iskolai halálesetek közül az egyik leggyakoribb, hogy egy diák elveszíti valamelyik közeli hozzátartozóját, az édesanyját, az édesapját vagy egy szeretett nagyszülőt. A másik, még megrendítőbb eset az, amikor egy diák hal meg, akár tanítási időben, akár azon kívül. Minden felelős beosztású kollégában ott a félelem, nehogy ilyesmi megtörténjen, mégis előfordul. A múlt évben nagy veszteség ért bennünket, amikor elvesztettük két középkorú kollégánkat: az egyiküket november derekán, a másikukat a tanév vége előtt egy héttel. Az utóbbi igazi sportember volt, a vízen érte a szívinfarktus. Kajakos gyerekek éppen kint voltak evezni a Dunán, közülük a mi diákunk ismerte fel, hogy a halott a mi matematikatanárunk. A történetek feldolgozásához segítséget ajánlottunk a fiúnak, de ő a szülei támogatásával el tudta rendezni ezt magában. A másik kollégánk annak az osztálynak volt az osztályfőnöke, amelynek tanulóit ferences szerzetesként kísérem.

(Folytatás a 9. oldalon)

Gondoskodó jelenlét
az idős szülők mellett
a végső pillanatig
5. oldal

A családpasztorációról
Máriabesnyőn
8. oldal

Gájer László teológiatanár
tanúságtétele
11. oldal

Készek-e az egyházak többet vállalni az oktatás terén?

A Keresztény–Zsidó Tanács konferenciája Budapesten

Evangelikus, katolikus, református, zsidó előadók mutatták be egyházuk jelenlétét az oktatásban, átgondolásra váró kérdéseket is felvetve a Keresztény–Zsidó Tanács Hagymányból épített jövő című konferenciáján, amelyre október 18-án került sor a budapesti Ráday Házban. Az egyházi iskola a létkérdésekre adott, kapaszkodót jelentő válaszokat nyújtva találhatja meg identitását – fogalmazták meg a tanácskozás résztvevői.

A konferencia az október 7-i szentföldi tragédiáról való megemlékezéssel kezdődött. Balog Zoltán, a Magyarországi Református Egyház Dunamelléki Egyházkerületének püspöke, Radnóti Zoltán, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsé-

ge (Mazsihisz) és a Budapesti Zsidó Hitközség (BZSH) főabbija és Székely János, a Szombathelyi Egyházmegye püspöke a 122. zsoltár elimádkozásával fohászkodtak a békéért.

(Folytatás a 7. oldalon)

Az irgalom és a jótékonyosság nem csak szavak voltak az életében

Eltemették Sólyom Lászlót

Sólyom László volt köztársasági elnököt, az Alkotmánybíróság első elnökét, akademikust, egyetemi tanárt október 18-án, szerdán 12 órakor római katolikus szertartás szerint helyezték örök nyugalomra a Fiumei úti sírkertben. Sólyom László hosszú betegség után halt meg október 8-án.

A volt államfő búcsúztatásán jelen voltak gyermekei, unokái, rokonai, barátai, tisztelői. Részt vett a gyászszertartáson Erdő Péter bíboros, prímás, Michael Wallace Banach apostoli nuncius, Novák Ka-

talín jelenlegi, Schmitt Pál és Áder János egykori köztársasági elnök, Kövér László, az Országgyűlés elnöke, Sulyok Tamás, az Alkotmánybíróság elnöke, Varga Zs. András, a Kúria elnöke, Varga Mihály pénzügyminiszter, Karácsony Gergely főpolgármester, Kozma Imre, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat (MMSz) elnöke, Vecsei Miklós, az MMSz alelnöke, felzárkózásért felelős miniszterelnöki biztos. Jelen voltak a tudományos élet, a Magyar Tudományos Akadémia, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Eötvös Loránd Tudományegyetem képviselői.

(Folytatás a 3. oldalon)

Pizzaballa bíboros felajánlotta magát a gázai túszerként cserébe

Pierbattista Pizzaballa bíboros, Jeruzsálem latin pátriárkája október 16-án egy olaszországi újságírókkal tartott videokonferencián kijelentette, hogy hajlandó lenne elcserélni magát a Hamász által túsul ejtett, a Gázai övezetben fogva tartott izraeli gyermekekért. Ferenc pápa szeptember 30-án kreálta bíborossá a latin pátriárkát.

„Kész vagyok a cserére, bármire, ha ez a szabadsághoz vezethet, hogy hazahozzuk a gyerekeket. Nem probléma. Részemről teljes a készség.” „Először is meg kell próbálni elérni a túszer szabadon bocsátását, különben nem lesz mód arra, hogy megállítsuk [az eszkalációt]. Hajlandóak vagyunk segíteni; én személyesen is” – mondta a bíboros.

Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy neki és hivatalának még nem volt közvetlen kapcsolata a Hamásszal, azzal a militáns iszlamista csoporttal, amely október 7-én megtámadta Izraelt, 1300 ember halálát okozva. „A Hamásszal nem lehet beszélni. Ez nagyon nehéz” – mondta.

Az iszlamista terrrorszervezet fegyveresei körülbelül kétszáz embert ejtettek túsul, közülük feltehetően körülbelül egytucatnyian gyerekek. A latin pátriárka felügyeli a római katolikus tevékenységet Izraelben és a palesztin területeken, valamint Jordániában és Cipruson, egy olyan régióban, ahol becslések szerint 300 ezer római katolikus él.

A gázai hatóságok szerint az izraeli csapásoknak eddig legalább 2750 halálos áldozata volt, egynegyedük gyermek; tízezerre tehető a sebesültek száma. További ezer embert eltűntként tartanak számon, akik feltehetőleg a romok alatt vannak.

Pierbattista Pizzaballa elmondta, hogy körülbelül ezer kereszténynek nyújtanak menedéket a Gázai övezet északi részén található egyházi épületekben, miután otthonaik megsemmisültek az izraeli csapásokban. „Nem tudják, hová menjenek, mert a mozgás veszélyes” – mondta.

Forrás: Reuters

Fordította: Kuzmányi István, Fotó: Vatican News

Nem kiaknázandó bányá vagy kifosztandó földterület

**A Szent Péter téren tartott általános kihallgatás keretében a Szent-
atya folytatta az evangelizáció iránti szenvedélyéről, a hívők apostoli
buzgóságáról szóló katekézissorozatát szeptember 20-án. Ezúttal
Comboni Szent Dánielnek, Afrika apostolának és a misszió prófétá-
jának alakját állította a hívők szeme elé. Ferenc pápa teljes kateké-
zésének fordítását olvashatják.**

Kedves testvéreim, jó napot kívánok!

Az evangelizáló szenvedélyről, vagyis az apostoli buzgóságról szóló katekéziseink útján ma Comboni Szent Dániel tanúságtételével foglalkozunk. Ő egy Afrika iránti buzgósággal teli apostol volt. Azokról a népekről ezt írta: „Meghódították a szívemet, mely csak értük él” (Scritti [Írások], 941), „Afrika nevével az ajkamon fogok meghalni” (Scritti, 1441). Milyen szép! Nekik pedig ezt mondta: „Legboldogabb napom az lesz, amikor életemet adhatom érte-
tek” (Scritti, 3159). Ez egy olyan ember kijelentése, aki szerelmes Istenbe és a misszióban szolgált testvérekbe, akiket fáradságtalanul emlékeztetett arra, hogy „Jézus Krisztus értük is szenvedett és értük is meghalt” (Scritti, 2499; 4801).

Ezt olyan közegben jelentette ki, amelyet a rabszolgaság borzalmai jellemeztek, melyeknek szemtanúja is volt. A rabszolgaság „tárgyasítja” az embert, akinek az értéke arra szűkül, hogy hasznos-e valaki vagy valami számára. Jézus azonban, az emberré lett Isten, felemelte minden ember méltóságát, és leleplezte minden rabszolgaság hamisságát. Comboni Szent Dániel Krisztus fényében ..totta, hogy a rabszolgaság rossz, és azt is felismerte, hogy a társadalmi rabszolgaság egy mélyebb rabszolgaságban gyökerezik, a szív és a bűn rabságában, melyből az Úr kiszabadít bennünket.

Keresztényként tehát a rabság minden formája ellen harcolnunk kell. Sajnos azonban a rabszolgaság, akárcsak a gyarmatosítás, nem múltbeli emlék. A Comboni Szent Dániel által annyira szeretett és ma számos konfliktus által megtépázott Afrikában „a politikai kizsákmányolás átadta helyét a »gazdasági gyarmatosításnak«, amely ugyanúgy rabszolgasorba taszította az embereket. [...] Ez olyan tragédia, amelyre a gazdaságilag fejlettebb világ gyakran be-

csukja a szemét, fülét és száját.” Ezért újból elmondom a felhívásmat: „Hagyjátok abba Afrika fojtogatását: ez nem kiaknázandó bányá vagy kifosztandó földterület!” (Beszéd a hatóságokkal való találkozón, Kinshasa, 2023. január 31.).

De térjünk vissza Comboni Szent Dániel történetéhez! Egy kezdeti afrikai időszak után egészségügyi okokból el kellett hagynia a missziót. Igen sok misszionárius halt meg, miután betegségeket kaptak el a helyi valóság ismeretének hiánya miatt. Míg azonban mások elhagyták Afrikát, Comboni nem. Egy megkülönböztetésben töltött időszak után úgy érezte, hogy az Úr az evangelizáció új útjára vezeti, melyet ezekben a szavakban foglalt össze: „Afrikával ment-sük meg Afrikát!” (Scritti, 2741sk). Ez egy erős intuíció, semmi gyarmatosítás nincs benne! Ez az erős intuíció segített megújítani a missziós munkát: az evangelizált emberek nemcsak „címzettjei”, hanem „alanyai” a missziónak. És Comboni Szent Dániel az összes keresztényt az evangelizáló tevékenység főszereplőjévé akarta tenni. És teljes körűen gondolkodott és cselekedett ebben a szellemenben: bevonta a helyi papságot és előmozdította a katekéták világi szolgálatát. A katekéták az Egyház kincsei: a katekéták azok, akik előreviszik az evangelizációt. Comboni Szent Dániel az emberi fejlődést is így képzelte el, törődött a művészekkel és a szakmákkal, növelte a családok és a nők szerepét a kultúra és a társadalom átalakításában. Mennyire fontos ma is, hogy a hitet és az emberi fejlődést a missziós környezet belsőből kiindulva mozdítsuk elő, a helyett, hogy külső modelleket ültet-nénk át, vagy meddő segélyezésre szorítkoznánk! Sem a külső modell, sem a segélyezés nem célravezető! A népek kultúrájából vegyük az evangelizációhoz vezető utat! A kultúra evangelizálása és az evangélium inkulturálása együtt járnak.

Comboni Szent Dániel nagy misszionáriusi szenvedélye azonban elsősorban nem emberi igyekezet eredménye volt: nem csak a bátorsága hajtotta, nem csak olyan fontos értékek motiválták, mint a szabadság, az igazságosság és a béke; buzgósága az evangélium örömeiből fakadt, Krisztus szeretetéből merített, és Krisztus iránti szeretet-hez vezetett! Szent Dániel azt írta: „Egy ilyen nehéz és fárasztó missziót, mint a miénk, nem végezhetnek felületes, ferde nyakú, önzéssel és önteltséggel teli emberek, akik nem törődnek úgy a lelkek üdvösségével és megtérésével, ahogyan kellene.” Ez a klerikalizmus drámája, mely a keresztényeket, a világiakat is arra készíti, hogy klerikalizálódjanak, és – ahogy most hallottuk – ferde nyakú, önzéssel teli emberré váljanak. Ez a klerikalizmus csapása. És hozzátette: „Fel kell gyűjtani őket a szeretetre, mely Istentől és Krisztus szeretetéből fakad; és ha valaki igazán szereti Krisztust, akkor édesség számára a nélkülözés, a szenvedés, a vértanúság” (Scritti, 6656). Vágya az volt, hogy lelkes, örömteli, elkötelezett misszionáriusokat lásson: olyan misszionáriusokat – írta – „akik szentek és rátermettek. [...] Először is szentek, azaz bűntől mentesek és alázatosak. De ez nem elég: szükség van szeretetre is, mely rátermetté teszi az embert” (Scritti, 6655). A misszionáriusi képesség forrása Comboni Szent Dániel számára tehát a szeretet, különösen a mások szenvedését magunkévá tevő buzgóság.

Evangelizáló szenvedélye sosem vezette arra, hogy a maga nevében járjon el, hanem mindig az Egyházzal közösségben tevékenykedett. „Nekem csak egyetlen életem van, melyet e lelkek üdvösségének szentelek – írta –, bár-csak ezer életem lehetne, melyeket ezért a célt adhatok” (Scritti, 2271).

Testvéreim, Comboni Szent Dániel a Jó Pásztor szeretetéről tesz tanúságot, aki megkeresi az elveszettet, és életét adja nyájáért. Energikus és prófétai buzgósággal szállt szembe a közömbösséggel és a kirekesztéssel. Leveleiben sürgetően szólította szeretett Egyházát, mely túl sokáig megfedlekkezett Afrikáról. Comboni olyan Egyházzal álmodott, amely közösséget vállal a történelem megfeszítettjeivel, hogy velük együtt élje át a feltámadást.

Most szeretnék javasolni nektek valamit. Gondoljatok a mai történe-

lem megfeszítettjeire: férfiakra, nőkre, gyermekekre, öregekre, akiket az igazságtalanság és az elnyomás történetei keresztre feszítenek. Gondoljunk rájuk, és imádkozzunk!

Comboni Szent Dániel tanúságtétele mintha mindannyiunknak, az Egyházhoz tartozó férfiaknak és nőknek megismételné: „Ne feledkeztek meg a szegényekről, szeressétek őket, mert bennük a feltámadásra váró megfeszített Jézus van jelen!” Ne feledkeztek meg a szegényekről: mielőtt idejöttem volna [a Szent Péter térre], brazil törvényhozókkal találkoztam, akik a szegényekért dolgoznak, akik támogatással és társadalmi igazságossággal igyekeznek segíteni a szegényeket. Ők nem feledkeznek meg a szegényekről: a szegényekért dolgoznak. Azt mondom nektek: ne feledkeztek meg a szegényekről, mert ők nyitják ki előttek a Mennysors kapuját!

Fordította:
Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican Media

Ima és bűnbánati nap a világ békéjéért

Ferenc pápa október 18-án az általános kihallgatás végén ismét aggodalmának adott hangot a fegyveres konfliktusok, különösen az izraeli-palesztin háború miatt. Október 27-re, péntekre böjti, ima- és bűnbánati napot hirdetett a világ békéjéért. Felhívását az alábbiakban közöljük.

Gondolatban ma is Izrael és Palesztina felé fordulunk. Az áldozatok száma egyre nő, és kétségbeesítő a helyzet Gázában. Kérem, tegyünk meg mindent a humanitárius katasztrófa elkerülése érdekében!

Aggasztó a konfliktus lehetséges kiszélesedése, miközben már megannyi háborús front nyílt a világban.

Hallgassanak a fegyverek! Halljuk meg, hogy a népek, az emberek, a gyermekek békéért kiáltanak!

Testvéreim, a háború nem old meg semmilyen problémát, csak

halált és pusztulást hoz, növeli a gyűlöletet és megtöbbszörözi a bosszút. A háború aláássa a jövőt.

Kérem a hívőket, hogy ebben a konfliktusban csak egy oldalra álljanak: a béke oldalára; de ne csak szavakkal, hanem imával, teljes odaadással.

Ezt szem előtt tartva október 27-re, péntekre böjti és imánapot, bűnbánati napot hirdetek, és kérem, hogy csatlakozzanak hozzá – ahogy azt jónak látják – a különböző keresztény felekezetekhez tartozó testvérek és nővérek, más vallások tagjai és mindazok, akiknek szívügyük a béke a világban.

Este hattól egy órán át a békéért, a világ békéjéért fogunk imádkozni bűnbánó lélekkel a Szent Péter-bazilikában. Kérem az összes részegyházat, hogy vegyenek részt benne hasonló kezdeményezésekkel, Isten egész népének bevonásával.

Fordította:
Tózsér Endre SP

Igazságtalanság történt egy fegyvertelen néppel szemben

Ferenc pápa október 15-én, az Űrangyala elimádkozása után újabb felhívást tett közzé a hegyi-karabahi örmény népért, ezúttal különösen a kolostorok és az imahelyek védelmében. Rafajel Minászján örmény katolikus pátriárka – aki jelenleg a szinódus miatt Rómában tartózkodik – a felhívás kapcsán nyilatkozott az örmények helyzetéről az Agensir olasz katolikus híriügynökségnek.

„Továbbra is aggódva követem a hegyi-karabahi válságot. A lakhelyüket elvesztő emberek súlyos humanitárius helyzetén túl szeretnék külön felhívást intézni a térség monostorainak és istentiszteleti helyeinek védelméért is. Remélem, hogy a hatóságok és az összes helybeli lakos is tiszteltben tartja és megvédi ezeket a helyeket mint a helyi kultúra részeit, a hit kifejeződéseit és annak a testvériségnek a jeleit, amely lehetővé teszi az együttélést a különbözőségekben” – szolt a Szentatya vasárnapjára felhívása.

Az Európai Parlament 2022. március 10-i állásfoglalása szerint 1456 olyan örmény műemlék van, amely a 2020-as tűzszünet után Azerbajdzsán ellenőrzése alá került, és amely már a háború során megsérült.

– Öböldogsága, miért volt szükség erre a felhívásra?

– A múltban már tapasztaltunk hasonlót. Berontottak a temetőinkbe, lerombolták a sírokban lévő kereszteteket. Feltételezhetjük tehát, hogy megismétlődik a régi történet. A régió

Rafajel Minászján örmény katolikus pátriárka

templomainak és kolostorainak elpusztítása azt jelenti, hogy ki akarják törölni a történelmünket, és ezzel el akarnak pusztítani egy egész népet a maga kultúrájával, legősibb gyökereivel együtt. Köszönjük a pápának ezt a kezdeményezést. Reméljük, szava felébreszti az ENSZ-et és a nemzetközi közösséget, hogy lépjenek fel minden nemzet történelmének és kultúrájának védelme érdekében.

– Október 15-én, vasárnap İlham Alijev azerbajdzsáni elnök kitűzte nemzetének zászlaját Hegyi-Karabah fővárosában, amelyet az azeriek Khankendinek, az örmények Sztyepanakertnek neveznek. Az ünnepségen megerősítette, hogy Baku ellenőrzi a vitatott területet. Mit gondol ezekről a képekről?

– Nem láttam a fotókat, de ezek minden-
képpen olyan gesztusok, amelyekkel azt akarják közölni a világgal, hogy ők győztek. Ám egy csata megnyerése nem jelenti a háború megnyerését. Az azeriek váratlanul, egy csapásra mindent elvettek, kiűritették az egész országot. Ha van még egy csöppnyi lelkiismeret a világban, akkor ki kell mondania, hogy ez igazságtalanság egy fegyvertelen néppel szemben; nem egy hadsereg ellen léptek fel. Nem is beszélve az azeriek által elkövetett mésszárlásokról, a gyermekek, nők, fiatalok és idősek megöléséről. Az ENSZ és a nemzetközi közösség válaszut előtt áll: vagy elfogadja ezeket a mésszárlásokat, ezeket az erkölcsi, társadalmi és fizikai népirtásokat, s ezzel együtt beismeri gyengeségét, vagy felvállalja kötelességét az emberiség felé, a földön élő minden emberért, hogy szabadon élhessen emberi jogai-val.

– Láttunk képeket arról is, hogy milyen rendkívül nehéz körülmények között élnek Örményországban a Hegyi-Karabahból elmenekülő kényszerülő emberek. Sajnos sokkanak nincs hová menniük. Milyen információi vannak róluk?

– Tudom, hogy igyekeznek mindenkinek segíteni, de nem könnyű ilyen rövid idő alatt fedezni mindazon családok szükségleteit, amelyeket arra kényszerítettek, hogy elhagyják a földjüket. Nagyon szomorú képeket látnak. Ráadásul a különböző szervezetektől várt segélyek is nehézkesen érkeznek. Sajnos mindenütt háború dúl: háború van Ukrajná-

ban, háború van a Közel-Keleten, háború van Örményországban. Ezek súlyos helyzetek. És még ha volna is lehetőségünk új lakásokat építeni, az legalább hat-hét hónapig tartana, miközben közeleg a tél, és mifelénk nagyon kemény az időjárás. Mindent megteszünk, amit csak tudunk. Én azon a véleményen vagyok, hogy ne adjunk állampolgárságot, mert így megőrizzük a hazatéréshez való jogukat.

– Múlt héten az örmény parlament csatlakozott a Nemzetközi Büntetőbírósághoz, a háborús és emberiség elleni bűncselekményekkel foglalkozó fő nemzetközi bírósághoz. Mit gondol erről?

– Fontos lépésről döntött ezzel Örményország. Arról van szó, hogy igazságot követelünk a vérért, amelyet értelmetlenül ontottak ezen a földön.

– Miben reménykedik?

– Remélem, hogy valóban felragyog a megbékélés, az emberi jogok tiszteltben tartása és azok meghallgatása, akik mindent elvesztettek, beleértve a jövőjüket is. Vannak gyerekek és fiatalok, akik nem tudnak iskolába járni. Vannak családok és idős emberek, akiket kiszakítottak a földjükről. Ilyen körülmények között nem könnyű új életet tervezni. Remélem, hogy a nemzetközi közösség kötelességének érzi a beavatkozást.

Forrás: Agensir
Fordította: Thullner Zsuzsanna
Fotó: Vatican News

Az irgalom és a jótékonyság embere volt

Eltemették Sólyom Lászlót

(Folytatás az 1. oldalról)

A római katolikus temetési szertartást Felföldi László pécsi megyéspüspök végezte, az evangélium *Szent Máté könyvéből* hangzott el, a hasonlat a sziklára épített házról (7,24–28).

Felföldi László pécsi megyéspüspök gyászbeszédében elmondta: „Mindegy, hogy Istennel élő kapcsolatban vagy Istentől távol élő lélekkel vagyunk jelen, a végső búcsún mindnyájan találkozunk Istennel, akitől jöttünk és akihez hazatérünk. Ezért ezeknek a pillanatoknak a lelki, szellemi üzenete életünk sorsfordítója, a jószágban való megerősítője lehet, ha bátor, alázatos és nyitott szívvel vagyunk benne jelen.

Ez most egy utolsó, ám sokatmondó személyes találkozásunk Sólyom Lászlóval, akitől tanulhattunk és a jövőben is tanulnunk kell az akár köztársasági elnökként, akár alkotmánybíróként vagy egyetemi tanárnaként mondott egykori gondolatait hallgatva, vagy olvasva. De el is indulhatunk vele egy utolsó kirándulásra, az általa oly hően szeretett természet mindent felülmúló iskolájába, vagy gyermeki szívvel leülve a szönyegre, önfeledt játék által erősíthetjük a család rendkívül fontos szeretethálóját – ahogyan ő maga is tette egykoron.

A krisztusi példabeszéd szerint minden emberi élet, mint ahogyan minden ház, a lerakott alapoktól függ, azon áll vagy épp omlik össze. Sólyom László nagyon tudatosan, erős akarattal és mély hittel erre a megrendíthetetlen sziklára építette életét, emberi küldetését. Ennek a rendíthetetlen sziklaalapnak három sarokkövére szeretnék most rátekinteni. Az egyik a csendesen, de nagyon határozottan megélt istenkapcsolata, a hite volt – hangsúlyozta a püspök.

Életének utolsó esztendeiben már szinte teljesen a megélt hitnek a művelése, az evangélium átelméLKedése, a számára legértékesebb gondolatok, üzenetek lefordítása volt szívének, mindennapjainak a középpontjában.

Az időskori fordításai közül az egyik különleges és nagyon aktuális munkájának címe: *Ferenc pápa és az ő ideje*. Ebben a kötetben olvasható egy beszélgetés Sólyom Lászlóval, mintegy üzenetként tőle mindnyájunknak ebből egy rövid részlet: »Ferenc pápa tudja honnan és mire kapta az ő idejét. A közvetlen, személyes is-

tentapasztalatra, a szeretet kézzelfogható fizikai megtapasztalására, amelyre Ferenc pápa szüntelenül felhív. (...) A pápa tudja, hogyan szól meg a hit az emberekben, s ő meg is szólaltatja. Oda kell mennem, ahol ő van, hogy megértsem, hogy neki mire van szüksége.«

Élete másik sarokpontja az embertársaihoz fűződő kapcsolata volt – folytatta Felföldi László. Ő ezt a kapcsolatot így fogalmazta meg: »Abban a helyzetben, amiben Magyarország és a világ van, az irgalmasságnak és a jótékonyságnak, a másikra való figyelésnek óriási szerepe van.« Nem sokkal azt követően, hogy 2010 augusztusában kiköltözött a Sándor-palotából, önkéntesen jelentkezett a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Széll Kálmán téri melegedőjében. Hetente négyszer felült a hajnali 5 órás buszra. A zsíroskenyerezőben kezdett, majd azt megelőzően távozott, hogy az első hajléktalan emberek megérkeztek volna. Teljes titokban, korábbi elnökként, a hajléktalanok alázatos szolgájaként tette magát. »Szeretnék hasznos lenni« – válaszolta a miértekre.

Sólyom László intellektuális és morális ereje, emberi tartása igazodási pontot jelentett és jelent számunkra ma is. Mint mondta egykor: »A magyar kultúra öröksége, annak szeretete, birtoklása és közösen folytatni akarása tartja egyben, sőt ez alkotja a magyar nemzetet. Elnökségem egyik fő törekvése volt, hogy Európában is megismertessem és elfogadtassam a határoktól és az állampolgárságtól független kulturális

nemzet fogalmát és élő valóságát, és beláttassam, hogy ez élő valóság.«

A püspök arról is beszélt, hogy az elhunyt földi életútjának harmadik sziklaszilárd alapja a család volt: gyermekei, unokái és dédunokái, akiket féltő módon, okosan szeretett. S mindvégig mellette állt a családot összetartó hitves, aki segítette őt a helytállásban és vállalt aktív szerepet a fogyatékkal élő gyermekekről, a nagycsaládosokról, az idős emberekről való gondoskodásban. Akit 2015-ben magához szolgált a Teremtő.

Sólyom Lászlótól búcsúzva Felföldi László püspök egy, az elhunyt számára kedves versből idézett, amely így hangzik (*Sólyom László fordításában*): »Tehát állnak templomok még. Egy csillag még világol. Nincs, nincs veszve semmi. Hozsanna.«

*

A barátok, munkatársak nevében Landi Balázs, Sólyom László egykori tanítványa, titkárságvezetője és haláláig munkatársa, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog és Államtudományi Kar Polgári Jogi Tanszékének docense mondott személyes hangvételű búcsúbeszédet, el-elcsukló hangon.

Felidézte: a „Tanár úr” halálát megelőző napon családtagjaival együtt ő is ott volt a betegágyánál, és az evangéliumból olvastak fel neki, többek között *Máté könyvének* 14. fejezetének azt a részét, amikor Péter sülyyedni kezd a Genezáreti-tavon.

Sólyom László akkor már nem félt, felfogta és átérezte a vele történeteket, mert kellő időt kapott, amit szokásához híven tudatos felkészüléssel töltött el. Annyira megbecsülte

az ajándékba kapott élet értékét, hogy újra és újra meghalt érte. Először Erzsébet asszony 2015-ös halálát követően. Otthon és egyedül ápolta feleségét, aki valóban testi és lelki társa volt, csaknem ötven éven keresztül. Megrendítette hitvese fájdalommal és szenvedéssel teli halála. Ezt követően szinte teljesen visszavonult a nyilvánosságtól.

Sólyom László hetvenöt évesen, egyhuzamban végigyalogolta az El Camino 650 kilométer hosszú zárán-dokútját. Nagy utat járt be, meghalt egy másik életért.

Két évvel Erzsébet asszony halálát követően betegséget diagnosztizáltak a volt államfőnél is, amit úgy emlegetett: „szolidaritásrák”. Komoly kockázattal járó műtéten esett át, de ezt a halálát is tudatosan élte meg. Erején felüli lendülettel közreműködve alig egy év alatt három kötetben összegyűjtötték Tanár úr életművét, *Dokumenta* címmel. Közben Sólyom László megtanult repülőgépet vezetni, talán a legidősebb emberként Magyarországon. Sikeresen levizsgázott, pilótaengedélyt szerzett. Sajnos azonban csak néhány-szor repülhetett, mert két év múlva kiújult a betegsége. Újabb műtét, újabb kezelések. Közéleti és tudományos életét már lezárta, de tudata és lelke nem akart meghalni. Még inkább a belső felé fordult, és teológiai írások fordításába kezdett. Angolból lefordította Őrsy László jezsuita pap *Életerős zsinat* című könyvét, német nyelvről pedig a szenvedélybeteg családtagjai részére szóló szakmai kézikönyveket fordított a Magyar Máltai Szeretetszolgálat felkérésére. Alig másfél év alatt annyira megtanult olaszul, hogy lefordította a *Ferenc pápa és az ő ideje* című kötetet, amelyet Andrea Riccardi szerkesztett. Teste halni készült, de tudata és lelke még mindig életre hívta.

Újabb két év elteltével ismét kiújult a rákbetegsége, ami minden addiginál erősebben támadta meg szervezetét – emlékezett vissza Landi Balázs. – Ám Sólyom László csodával határos módon túlélte a műtétet. Miközben a kórházból utazott hazafelé az autóban, s újfent látta a napot, a kék eget, a fákat, mélyen megrendült. Tudta, hogy megint életre rendeltetett. Óriási erővel és töretlen derűvel tért vissza a fordításhoz. Ezúttal két új témában mélyed el: egyfelől a világszerte futótűzként terjedő, tömegeket magával ragadó kereszténységben, másrészt

Kína vallásos életével foglalkozott. Így született meg a *Pünkösdi és karizmatikus mozgalmak* című kötet fordítása, majd a *Kereszténység Kínában* és a *Vallásos élet Kínában* című könyvek magyarrá átültetése.

Am a „szolidaritásrák” ezúttal már nem adta meg neki a szokásos kétévnyi türelmi időt. Landi Balázs felidézte: idén február elején, nap-sütéses időben sokadszorra és együtt gyalogoltak fel a Zengőre, a Mecsek csúcsára. „Tanár úr járása ugyan már erőtlen volt, tüdőgyulladással küszködött, meg is említette: valószínűleg utoljára mássza meg a hegyet, de nem félt és nem volt szomorú sem. Ő, szemben Péterrel és bizony velem is, nem volt kicsinyhi-tű, hanem feltétel és fenntartás nélkül bízott” – mondta a volt államfő egykori munkatársa.

Hozzátette: Sólyom László többször emlegette, hogy Szabad György, a rendszerváltás utáni első szabadon választott parlament elnöke írta a legszebb megemlékezést Antall József halálára: „Alkotmányos ember volt.” Tanár úrnak nagyon tetszett ez a tömör meghatározás, és foglalkoztatta: vajon őt hogyan jellemzik majd? Talán volt is olyan életszakasza, amikor sajnálta, hogy az „alkotmányos ember” kifejezés már foglalt. Ám ha visszatekintünk tartalmas életének különböző szakaszaira, lehetetlen egyetlen jelzőt – tudós, alkotmányos, elvű – kiemelni, mert valójában ezek együtt jellemezték. Lényegtelen a jelző, mert a Tanár úr „ember volt, aki egyszeri és megismételhetetlen, méltóságteljes érték”. Abban azonban mégis kitűnt, hogy ő ezt az ajándékba kapott értéket halála pillanatáig tudatosan megélte, őrizte, képviselte, gyarapította.

Landi Balázs kiemelte, hogy az utolsó hónapokat Sólyom László nagyrészt otthon töltötte, sokszor családja körében, kihasználva minden időt, hogy minél többet beszélgethessen szereteteivel. Derűsen viselte testi erejének drasztikus hanyatlását, de szellemi frissessége mindvégig megmaradt. Az egykori köztársasági elnök munkatársa így zárta beszédét: „Tanár úr utolsó kérését teljesítettem. Mandátumom itt és most véget ér. Nagy kaland és életre szóló megtiszteltetés volt. Tanár úr, Isten vele!”

Bodnár Dániel
Fotó: Lambert Attila

A Szombathelyi Egyházmegye felhívása

Mentsük meg a Brenner-villát!

A Szombathelyi Egyházmegye megvásárolta a vasi vármegyeszékhely egyik ikonikus épületét, a Brenner-villát, Boldog Brenner János szülőházát, hogy megmentse a pusztulástól. Az egyházmegye most gyűjtést indított, hogy az épület mielőbb újjászülethessen. A jövőben közösségi célokra kívánják használni a házat.

A huszonnegyedik órában vagyunk, hogy megmentjük az épületet, ami fontos a városnak és fontos az egyházmegyének is, hiszen ebben a házban látta meg a napvilágot Boldog Brenner János vértanú pap, a testvére, Brenner József atya visszaemlékezése és a családi hagyomány szerint – mondta el a Brenner-villa megvételéről szóló október 2-ai sajtótájékoztatón Székely János megyéspüspök.

A Szombathelyi Egyházmegye az OTP Banknál nyitott számlára várja a Brenner-villa felújítására szánt adományokat. Számlaszám: 11747006-27277203 Elnevezés: „MENTSÜK MEG A BRENNER VILLÁT” SZOMB

Az egyházmegye százmillió forintért vásárolja meg a villát, miután a város lemondott elővásárlási jogáról. Pontos tervek még nincsenek a hatszáz négyzetméteres ingatlan hasznosításra, de felmerült, hogy Boldog Brenner Jánosnak és Brenner Tóbiás polgármesternek emlékszó-bát alakítanának ki. Emellett keresik az olyan közösségi funkciókat, amelyek alkalmasak a szombathelyiek megszólítására, és anyagilag is biztosítják az épület fennmaradását.

Az első feladat a tető rendbetétele, amihez mintegy ötvenmillió forint-ra van szükség. Székely János

már a sajtótájékoztatón bejelentette, hogy gyűjtést hirdetnek a villa megújítására. Elhangzott: Brenner János,

a Brenner család egyik leszármazottja anyagi és szakmai támogatásáról biztosította az egyházmegyet. Mele-

ga Miklós, a Magyar Nemzeti Levéltár Vas Vármegyei Levéltára igazgatója pedig egyhavi szombathelyi önkormányzati képviselői tiszteletdíját ajánlotta fel a célra.

A korábban szebb napokat is megélt Brenner-villa a századfordulón épült, eredetileg vendéglátóhelynek – mondta a sajtótájékoztatón Melega Miklós. Brenner János neves építész alakította át az épületet.

Miután kikerült a család tulajdonából, működött benne tyúkkeltető, úttörőház, tankerületi főigazgatóság, leánykollégium, középiskola, végül kaszinó. Az utóbbi években már azzal került a címlapokra az épület, hogy többször is tűz ütött ki benne, és vandálok pusztították azt, amit a természet még nem tett tönkre.

Forrás és fotó:
Szombathelyi Egyházmegye

A BIBLIA ÜZENETE

Mint önmagadat...

Mt 22,34–40

Kissé hosszabb bevezető után térnek rá a *Máté evangéliumának* 22. fejezetéből kiragadott felmondatra. Főleg a „gyerekszáj” őszinte kijelentései, megjegyzései vagy éppen kérdései kapcsán gondolkozunk el egy-egy liturgikus vagy bibliai kifejezés tényleges jelentésén. Sokfajta, jókedvre derítő félrehallása keletkezhet egy-egy szentmisén részt vevő gyereknek. Amit mi természetesnek és közérthetőnek vesszünk és hallunk, az a felnövekvő nemzedék tagjai számára sokszor teljességgel felfoghatatlan. Mint például az, hogy mit is jelent a *felebarát* kifejezés. Merthogy ezt a szót a mindennapi életben egyáltalán nem használjuk. És valljuk be őszintén, nemcsak a gyerekek és a fiatalok, hanem a felnőttek sem. Az őszi őszöveltségi kifejezés eredeti tartalmát Jézus szinte a határalanságig kitágította: akivel az élet összehoz – a családi-baráti kapcsolatokon túl is –, és szükséget szenved, segítségre szorul, arra úgy kell tekintenem, mint a hozzám legközelebb álló személyre, azaz felebarátomra. Szívesen hirdetnék pályázatot a magyar nyelvészeknek, hogy alkossanak egy olyan egyszavas kifejezést, amit egy kisiskolás is ebben az értelemben fog fel... Addig is beszéljünk a legfontosabb, a legközelebbi, a legrászorultabb személy, azaz a felebarát helyes felkarolásáról, aminek legelső lépcsője a helyes önszeretet. A felebarát ugyanis az, akit úgy kell szeretnem, *mint önmagamat*.

Ezen a téren sokan zsákutcákban járnak. Nem szeretik magukat, nem fogadják el magukat, utálják a saját testüket... Vagy ott van ennek az ellenkezője: elhalmozzák magukat méregdrága szépségápolási és testépítő készit-

ményekkel, mindenfajta kedvtelést megengednek maguknak, és jól agyonszeretgetik magukat. Ez utóbbi viselkedési forma a leggyakrabban tapasztalhatóak közé tartozik, s vele kapcsolatban nagyon is jól ismertek az önzőség vezényszavai: „nekem ez jár”; „mert ezt megérdemlem”; „ez az én karrierem”. A legmodernebb bálványimádás, azaz az önzés alapja a túlzott és feltétel nélküli önszeretet. Ennek az imádatnak a tárgya pedig a nagybetűs ÉN – mindenek és mindenki előtt.

Lényegesen kisebb számban, de kétségkívül ott vannak aztán azok, akik a másik végletben élnek az önszeretet kapcsán. Ezt a kategóriát sokszor tévesen azonosítjuk az élet-szentség egy fokozatával. Holott az ötödik parancsolat idevonatkozó intelmei nagyon is komolyan veendőek: fontos a saját testi épségem, egészségem komolyan vétele, a pihenésre, regenerálódásra és alvásra fordított kellő idő, az erre való odafigyelés, Mert nyilvánvalóan elhasználódunk az idő múlásával, de a búzaszem fokozatosan (!) hal el, és ennek siettetése ugyanúgy helytelen, mint a mesterséges lelassítása. Létezik a helyes középút! Csak ne a média óriási erővel befolyásoló világának higgyünk! A kozmetikai vagy gyógyászati reklámok népbútító vezényszavai ne szédítsenek meg minket! Poroljuk le gyakrabban a *Szentírásunkat*, ismételgessük a Mesterünk által legfontosabbnak megjelölt parancsot, ügyelve a helyes sorrendre, és azon belül is önmagunk helyes szeretetére.

Fekete Szabolcs Benedek püspök

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

A Szent Liturgiáról (149.)

Egyházunk felfogása szerint az egész világ szent. Ugyanis a szent Isten teremtette, Jézus Krisztus pedig jelenlétével különösen is megszentelte. Ámde az ember a bűnnel beszenyeyezte azt. Ezért az Egyház gondot fordít arra, hogy legyenek kifejezetten szent helyek a világban. Ilyenek az istentiszteleti helyek, s ezek közé tartozik a temető is. Megszentelésének pedig külön szertartása van. Különlegességét jelzi, hogy „csak püspöki engedéllyel végezhető”. A szerkőnyv előírása szerint „az új temető közepén kereszt állítandó fel, mely elé hármas gyertya helyezetik”.

A szertartás a megszokott módon kezdődik (a „szokásos kezdet” imafüzérrel), majd a bűnbánati 50. *zsoltár* imádkozásával folytatódik. Ezt követi a nagy ekténia, amelybe négy külön kérdés illeszkedik be, amit „a pap föl-emelvén a kézi keresztet és avval áldást adván” végez. Ezek a könyörgések egyrészt a terület megtisztítására, másrészt a kegyelem árasztására vonatkoznak. Az elsőben azt kérjük, hogy az Úr kegyelme által a terület „mentessék meg az ellenséges lelkek minden üzemétől és ostromlásától”. A másodikban azt, hogy „üdvösséges és teljes megtisztulást nyerjen”. A harmadikban: hogy a kegyeleműs megtisztítás által „gazdag áldásban részesíttessék”. Végül a negyedikben: hogy a mennyei áldás által „különleges megszentelés ajándékoztassék” a „temetkezőhelynek”. Ez a megtisztítási folyamat folytatódik azzal, hogy „az áldozópap a felállított keresztet és az egész temetőt előbb megtömjénezi, majd szenteltvízzel hinti meg”, miközben az ének szól: „Hints meg engem izsóp-pal, és megtisztulok; moss meg engem, és a hónál fehérebb leszek”. Ezt énekeljük egyébként a templomszentelésnél is.

Ezek után három tropár következik. Érdekes, hogy ezekben az énekekben nem is annyira a temető megszenteléséért imádkozunk, mint inkább azokért

az elhunytakért, akik ide lesznek eltemetve. „Az örök világosságra méltasd őket, Urunk!” kérjük az első éneken. Majd a másodikban: „a tőlünk elköltözendőket, kiket befogadsz, nyugtasd meg”. Végül a harmadikban: „az itten eltemetendők lelkét nyugtasd meg, Üdvözítőnk, (...) bocsásd meg, mint irgalmas, elkövetett vétkeiket”.

De aztán következik a temető megszentelésének első imádsága is, miután elhangzott a „Könyörögjünk az Úrhoz”, illetve a rá adott „Uram, irgalmazz” válasz. A bizánci egyház szokása és hagyományos szemlélete szerint nem maga a pap az, aki személyesen megáldja a temetőt, hanem annak tudatában, hogy ő „csak” közreműködő az eseményben, magát a mindenható Istent kéri erre. Így imádkozik tehát: „Kérünk téged: tekints kegyelmesen a mi alázatos szolgálatunk méltatlanságára, és tisztítsd meg, áldd +meg és szenteld + meg e temetőt”. A továbbiakban ismét imádkozik azokért is, akik itt lesznek eltemetve: „hogy földi kimúlásuk után az itt nyugvó emberi testek az utolsó ítélet rettenetes napján, a hív lelkekkel együtt, az örök élet örömére méltattassanak”.

A szertartás szentírási olvasmányokkal folytatódik. Ez a tény jelzi, hogy itt a szokásos megáldásoknál és szenteléseknél komolyabb szertartásról van szó.

Ivancsó István

OKTÓBER 29., ÉVKÖZI 30. VASÁRNAP (Nárcisz, Melinda) – Kiv 22,20–26 (*Ha az özvegyet és árvaát sanyargatjátok, fellobban ellenetek haragom.*) – 1Tessz 1,5c–10 (*Elfordultatok a bálványoktól, hogy az Istennek szolgálatok és várjátok a mennyből az ő Fiát.*) – Mt 22,34–40 (*Szeresd az Urat, a te Istenedet, és felebarátodat, mint saját magadat!*) – **Zsolozsma:** II. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 230 – ÉE 591, Ho 230 – ÉE 153, Ho 144 – ÉE 540, Ho 191 – ÉE 219.
OKTÓBER 30., HÉTFŐ (Alfonz, Stefánia) – Róm 8,12–17 – Lk 13,10–17.
OKTÓBER 31., KEDD – Boldog Romza Tódor püspök és vértanú emléknapja (Farkas, Rodrigo) – Róm 8,18–25 – Lk 13,18–21.
NOVEMBER 1, SZERDA – **MINDENSZENTEK FŐÜNNEPE** (Marianna) – Jel 7,2–4.9–14 (*Akkora sereget láttam, hogy meg sem lehetett számlálni.*) – 1Jn 3,1–3 (*Látni fogjuk Istenét úgy, amint van.*) – Mt 5,1–12a. (*Örüljetek és ujjongjatok, mert nagy lesz a ti jutalmatok az égen!*) – **Énekrend:** Ho 210 – ÉE 646, Ho 210 – ÉE 214, Ho 132 – ÉE 648, Ho 274 – ÉE 303.

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

Vadászmise

A vadászat őszi szezonját hagyományosan két szent emléknapja keretezi. Szeptember elsején Szent Egyed bencés remetére emlékezünk, akit a legenda szerint egy szarvasűnő teje táplált az erdőben. Amikor Wamba vizigót király rálőtt az állatra, Egyed a pusztá kezével fogta fel a nyílveesszőt. November harmadika pedig Szent Hubertus emléknapja, aki előkelő család fiaként nagypénteken, vadászat közben látomásában egy szarvasbikát látott kereszttel az agancsai között. Hubertus megtért, remete, majd püspök, halálát követően pedig az erdészek és a vadászok védőszentje lett.

E két szent történetében is megjelenik a feszültség a vadászat és a keresztény vallásosság között. Szent László király törvénnyel tiltotta a vasárnapi vadászatot, amire az Egyház gyanúval tekintett: a henyélés, az urizálás és a bűnös mulatozás alkalmait látta benne.

Arisztokrata körökben ugyanakkor a vadászatnak is kialakult a maga kultúrája. Az erdőben töltött napot kora hajnalban a kápolnában kezdték. Gyors, hevenyészett liturgiák voltak ezek, prédikáció nélkül, a szent kötelesség teljesítésének megnyugtató érzését biztosítva.

Nem is meglepő, hogy a magyar nyelvben a „vadászmise”, „nyulászó mise”, „katonás mise” megnevezés nemcsak ezekre a hajnali szertartásokra használatos, hanem pejoratív értelemben azokra a liturgiákra is, amiket igénytelenül, sietősen, érzéketlenül tud le a miséző.

Mennyit változott mindez napjainkra! A méhészethez vagy a borászathoz hasonlóan ma már a vadászat is szakma és hivatás, összetartó közösségek foglalkozása. A „Szent Hubertus-miséket” nyári zárandoklatok alkalmával vagy a vadászati szezon zárásakor ünnepeljük. A misén többnyire az alkalomhoz válogatott olvasmányok hangoznak el, amiket a prédikáció magyarázata hoz közelebb a jelenlévőkhöz. Jó alkalom ez arra, hogy megemlékezzünk az élő és a már elhunyt erdészekről és vadászokról. Imádkozunk azért is, hogy Isten segítségével elkerüljük a baleseteket. Hálát adunk az erdő termékenységéért, a bennünket tápláló teremtet világért, aminek gazdagságát a Teremtő a mi kezünkbe adta.

Gécrcz Imre OSB

A HÉT SZENTJE

Lüttichi Szent Hubert

November 3.

Előkelő család, Aquitania hercegének fia volt. Gyermekéveit a mai Belgium területén, a neustrieni herceg udvarában töltötte. Fiatal nemesként a kor szokásaihoz híven önfeledten a világ hívságainak élt. Vendéglátója, Héristal a kor egyik legféltetlenebb vadásza volt, és erősen hatott rá. Nála ismerkedett meg Floribandával, Löwen grófjának lányával, és nagy szerelem szövődött kettejük között. Hívtese és első gyermekük azonban a szülés után gyermekágyi lázban meghalt. Hubert a tragédia hatására vad tivornyákon, öldöklő vadászatokon kereste a feledést. A legenda szerint egy több napon át tartó, alkoholmámoros mulatozás után, vadászat közben, a hajnali erdőben kitartó üldözés után halálosan megsebzett egy fehér szarvasbikát. Amikor a vergődő állatot megközelítette, agancsszárai között aranykeresztet pillantott meg, és a szarvas emberi hangon szemrehányást tett neki meggyilkolásáért. Hubert a látvány hatása alatt ráeszmélt, hogy tévúton jár, és hogy háborgó lelke soha nem találhat megnyugvást, ha így él tovább. I. Sergius pápa kegyeibe fogadta a megtört és megtérni kész nemes ifjat. Hubert felhagyott a vadászzal, és a továbbiakban az elmélkedésnek és az apostolkodásnak szentelte életét. Püspökké szentelését a legenda szerint maga a pápa végezte. Megtérítette az Ardennekből lakó pogányokat. Már életében az Ardennek apostolának nevezték, és szentként tisztelték. 728-ban, a lüttichi Szent Péter-templomban temették el. Földi maradványait száz évvel később, a mai St. Hubert városába szállították át.

Tisztelete Északnyugat-Európában, főleg Lotaringiában, a Rajna-vidéken és Belgiumban terjedt el, de hazánkban is ismerték, kedvelték, részben az Árpádok csodaszarvas-hagyományához kapcsolódóan.

és részben az Árpádok csodaszarvas-hagyományához kapcsolódóan.

November 3. 1744 óta Hubertus-ünnep. Ezen a napon arra figyelmeztetik a vadászokat, hogy tiszteljék a vadat mint a teremtet világ csodáját, folytassanak felelős vadgazdálkodást, tartsák fontosnak az állatok és környezetük védelmét. A Hubertus-mise és a vadász-istentisztelet, amely a középkorban jött szokásba, nálunk is elterjedt.

A vadászok, a lövészcéhek, az erdészek, a kohászok, a csengetyűkészítők, a mészárosok, a szűcsök és a tímárok védőszentje, valamint a kutyákat veszettség ellen védő szent. Kutyaharapás, kígyómarás ellen is gyakran kérték az oltalmát.

Ábrázolása: vadász-ként, vadászkürttel, kessel, karddal és kutyával, agancsa között feszületet hordozó szarvas előtt térdelve vagy püspökként, pásztorbottal és könyvvel, könyvön álló szarvassal.

L. K.

A hét liturgiája

A év

NOVEMBER 2., CSÜTÖRTÖK – HALOTTAK NAPJA (Achillesz, Tóbiás) – 2Mak 12,43–46 vagy 1Kor 15,51–57 – Jn 5,24–29 – **Énekrend:** Ho 235 – ÉE 687, Ho 235 – ÉE 336, Ho 132 – ÉE 691, Ho 243/4 – ÉE 340/4.
NOVEMBER 3., PÉNTEK – *Porres Szent Márton emléknapja* (Győző, Szilvia) – Róm 9,1–5 – Lk 14,1–6.
NOVEMBER 4., SZOMBAT – **Borromeo Szent Károly püspök emléknapja** (Karola, Karolina) – Róm 11,1–2a.11–12.25–29 – Lk 14,1,7–11.
NOVEMBER 5., ÉVKÖZI 31. VASÁRNAP (Szent Imre herceg, Filótea, Tétény) – Mal 1,14b – 2,2b.8–10 (*Ti letértetek az útról, sőt sokan elbuktak tanítástok miatt.*) – 1Tessz 2,7b–9.13 (*Nemcsak Isten evangéliumát, hanem életünket is nektek akartuk adni.*) – Mt 23,1–12 (*A farizeusok tanítják ugyan a mózesi törvényt, de maguk nem teszik.*) – **Zsolozsma:** III. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 229 – ÉE 592, Ho 229 – ÉE 154, Ho 116 – ÉE 597, Ho 299 – ÉE 306.

Nővérünk, a halál

Gondoskodó jelenlét az idős szülők, nagyszülők mellett, a végső pillanatig

Két család életének különleges szeletéről szól ez a történet. Túlmutat rajtuk, és azt a mély meggyőződést rejtí magában, hogy a halál az élet része; az idős, beteg szülők, nagyszülők otthoni ápolása, elkísérése a halál kapujáig sok fáradozással és még több örömmel jár, nagylelkűséget igényel, nagy lecke az életről felnőttek és gyerekek egyaránt, és gazdagodunk általa.

Két, a Sant'Egidio közösségben gyökerező család életének egy-egy szelete ez, mert barátként, testvérként őket láttam. Sokan mások is gondolnak idős, beteg szülőre, rokont, sokféle forrásból táplálkozva, odaadó szeretettel, olykor komoly lemondások árán, szűkölködve. Az alábbi írás ennek az odaadó szeretetnek olyan történeteit mutatja be, amelyek háttérben a szülők, nagyszülők iránti szeretet mellett egy rendkívüli tapasztalat is áll, amely Isten szavából merít, s azt váltja számtalan konkrét gesztusra a hétköznapi életben, együttérezve a szegényekkel, az elesettekkel, köztük az intézetekben élő idősökkel.

Nővérünk, a halál – ez a címe a Sant'Egidio közösséghez tartozó Vincenzo Paglia érsek magyarul is megjelent, az élet és a halál méltóságáról szóló könyvének, amelyben szerző hangsúlyozza: az idősök és a haldoklók életük utolsó lehetőségéig tanítanak minket arra, hogy csak a mindannyiunkat érintő halált elfogadva tudunk hiteles emberi kapcsolatokkal és értékekkel teljes életet élni. Létfonosságú tanítás ez korunkban, amikor a halál egyre inkább tabu, amellyel szembesülve elbizonytalanodunk, nem találjuk a szavakat, a válaszokat.

Tamás és Mónika orvosok. Pécsen éltek öt kisgyermekükkel, amikor 2006-ban magukhoz vették Tamás nagyszüleit, a testileg meggyengült nagypapát, Imre bácsit és a nagymamát, Sári nénit, akin egyre jobban eluralkodott az Alzheimer-kór.

A másik házaspár, Péter és Zsuzsa, valamint két gyermekük életéből hét év telt el az idős szülők, Ági néni, Zsuzsa néni és Feri bácsi gondozásával. E hosszú idő alatt a kísérés többféle formáját megélték. Ami állandó volt, az a szerető és gondoskodó jelenlétük a beteg szülők életében, akár kórházban, akár a saját otthonukban, de leginkább a nagyszülők otthonában. Mert vallják, hogy az idősök leginkább ott érzik jól magukat, ahol mindent ismernek, ahol lelétkék az életüket, s ahol talán megvan még körülöttük a korábbi társadalmi háló egy-egy darabkája is: szomszédok, barátok, a boltos...

A pécsi család öt gyermeke közül a legkisebb kétévés volt, és Mónika éppen ismét dolgozni kezdett, amikor a két nagyszülő hozzájuk került. Korábban is rendszeresen látogatták őket, és észrevették, hogy a nagymama demenciája miatt már képtelenek ellátni magukat. Először háziápolót fogadtak melléjük, majd egy kórházi kezelés után magukhoz vették őket.

Szenteste reggele volt, a gyereksobát átalakították a nagyszülőknek, akik karácsonyi ajándékként érkeztek. A két nagyobb lány felköltözött a félkész tetőtérbe, ahol a lépcsőből csak a vasszál volt meg, a lépcsődeszkák még hiányoztak. Mami több mint két évig élt náluk, Papu három hónapig. A nagypapa sokáig nem volt hajlandó beszélni az élet végéről, csak amikor a műtétje után fürdetni, pelenkázni kellett, akkor kezdett elfogadni a gyengeségét. A halálról és az életről az éjszaka közepén lehetett beszélgetni vele, hajnali egy és három óra között. Halála előtt

Mónika zsoltárokat olvasott az ágya mellett. Ezen az utolsó reggelen megreggeliztette, majd délelőtt eltávozott Tamás nagypapája. Rájuk bízta, hogy vigyázzanak Mamira.

Egy Alzheimeres beteggel nem egyszerű az élet, órákig tudnának mesélni, mennyi feladat volt vele, de leginkább arról mesélnek, milyen sok vicces jelenet tarkította az együttélésüket. Nyaralni is mindig elvitték őt magukkal. Egy alkalom-

mal a nagymama a kedvenc ezüstszínű esőkabátjában üldögélt a verőfényes tóparton – milyen jól látszott így messziről! –, miközben a család a gyerekekkel fürdött. Egy iskolai tábor résztvevőinek érkeztek a fiatal tanár bácsi igencsak meghökkent, amikor a nagymama, az egykori tanítónő, korábbi emlékeitől indítva csatlakozott a gyerekekhez...

A családdal együtt lakó Mami teljes életet élhetett a dédunókkal körülvéve. Délutánonként ő is ment mindenhol, ahová Mónika a gyerekekkel; szeretett járkálni, jó fizikai erőben volt. Otthon a nagyobb gyerekek tudták, hogyha ki akarnak menni a házból, melyik polcra kell levennie a kilincset; a lakásban ugyanis a nagymama biztonsága érdekében nem volt kilincs az ajtókon.

Persze nem minden pillanat volt ilyen vidám. Mónika azt is elmeséli, milyen nehezen élte meg, hogy egy intelligens ember napról napra egyre jobban leépül, nem ismeri meg őket, s a végén már a *Miatyánkot* sem tudja, pedig egész életében imádkozott. A legkisebb testvér születése előtt még képes volt egyszerre négy gyerekre vigyázni. Később, betegen mindig pakolt, mint az Alzheimeresek általában, ezért Mónika sokszor feladatot adott neki: teregetett, gereblyézett. Két év alatt öt gondozónő váltotta egymást napközben, ő pedig minden délután vele volt, a gyerekekkel együtt rá is vigyázott. Megrendülten teszi hozzá, hogy ez sok lelkiismeret-furdalással is együtt járt, hiszen nagyon nehéz folyamatosan türelmesnek lenni egy Alzheimeres beteggel.

A halálos ágyán Mami mindenkitől elbúcsúzott, a régen látott rokonoktól is. Fontos volt odahívni a hozzátartozókat, hogy az elvarratlan szálak is a helyükre kerüljenek, mert addig nem tud elmenni, aki halni indul, és a másik életében is örök lelki-furdalás marad, ha nem simítják el a konfliktust.

A másik házaspár, Péter és Zsuzsa történetének az elmúlt években voltam tanúja. Először Péter anyukája került kórházba. Nyolcvanhat éves volt, amikor hirtelen elesett és zavarodottá vált. Ezután néhány héttől náluk lakott, de éjszaka nyugtalanul aludt, nem tudta, hol van. Úgy döntöttek, hogy hazaviszik a saját lakásába, és fogadnak mellé valakit. Erdélyi, kárpátaljai asszonyok váltogatták egymást több mint egy éven

huszonnégy órában. Ez azonban csak akkor jó, ha a családtagok, a gyerekek és az unokák folyamatosan látogatják őket. Idős szülőről gondoskodni olyan, mint valami ügyelet – mondják. – Nem tudod, mikor hívni telefonon, mikor adódik vészhelyzet, mikor kell bemenni a kórházba vagy mentőt hívni. Azt sem tudod, hol alszol aznap este... Amikor Péter hetekig az édesanyjánál lakott, mert a gondozónő elment, és

és mit jelent vajon egy gyereknek, ha látja a nagyszülőket, a dédszülőket leépülését, s emellett a szülei odaadó gondoskodását? Péter és Zsuzsa családjánál volt, hogy az apuka hetekig nem volt otthon, más-kor esténként felváltva látogatták a nagyszülőket, és a gyerekek mindig azt kérdezték, hogy otthon alszanak-e. Ez egyrészt hiány, másrészt viszont olyasmi, amit jó, ha megtanul egy gyerek. Olyan örökség ez, amit talán ők is a magukéva tesznek, és másképp néznek majd más idősökre, remélem, egyszer ránk is – osztja meg Zsuzsa a gondolatait. A gyerekeknek éppen a családban lehet és kell megtanulnia, hogy nem feltétlenül ő a világ közepe: gondolataink középpontjában az áll, aki a leggyengébb, a leginkább rászoruló. Péter kiemeli, hogy társadalmunk problémaként tekint a hosszú élet ajándékára, és a „megoldást” az intézményes elhelyezésben látja. Ezzel azonban szelet vet, és vihart arat – ahogyan Ozeás próféta írja. Aki ma fiatal és sikeres, egyszerű annak is a magány lehet az osztályrésze.

És hogyan tudták mindezt megvalósítani? Talán két dolog kellett ahhoz, hogy sikerüljön. Az egyik az imádság, a Sant'Egidio közösség igehirdetésén keresztül annak megélése, hogy az evangéliumi történetek a mi történeteink, és Isten szavának hallgatása nyomán átalakul a szívünk. Egy-mást tanítjuk, miközben úgy

töltjük együtt az időt, hogy Isten szava is jelen van köztünk. Mónika zsoltárokat olvasott Imre bácsi ágyánál, és Mami, bár nem tudni, mit értett meg belőlük, mindig ott volt, fogni akarta a férje kezét, aki pedig már másfelé nyúlt, a túlvilág felé.

Az imádságon túl a másik segítséget pedig a család, a házaspárok összetartása jelentette. Nem kérdés, hogy elértük a lakásban akkor is, ha nincs kész, ha a gyerekeknek is áldozatot kell hozniuk ezért. Nem kérdés, hogy néha külön kell lenniük a családtagoknak, hogy ott lehessenek az idősök mellett is. Mindig egyetértettünk – mondja Zsuzsa, és halásan beszél arról, milyen jó, hogy férjével testvérként viszonyultak egymás szüleihez. Péterrel ők mindketten egykék, elvileg csak egymásra számíthattak idős szüleik gondozásában. De mégsem így volt. Támogatták őket a nagyszülők barátai, szomszédai, a házi orvosuk és a saját barátaik, akik az idős szülők barátai is lettek ezek alatt az évek alatt.

Péter az édesanyja halálos ágyánál megértette, hogy soha nem szabad feladni, mert attól nem lesz jobb. Az utolsó pillanatig azon kell lenni, hogy mitől érezheti magát jobban a beteg abban a helyzetben, amiben éppen van, bár egyre alacsonyabb szinteken. Ez küzdelemmel jár: a gondozóval, az orvossal, magával a beteggel is... És leginkább saját magunkkal, hogy a fáradtság ellenére ne adjuk fel. De velünk van Isten szava. Áldozattal, lemondással jár-e mindez? Fárasztó volt, de „nem tehetünk másként” – mondja Zsuzsa. „Ez a kérdés igazán fel sem merült” – teszi hozzá Péter, akinek eszébe jut, amikor Jézus Ozeást idézi a farizeusoknak: Irgalmasságot akarok és nem áldozatot. Az Úr ezzel nem erkölcsi tanítást ad, hanem az örömteli élet titkát osztja meg.

Az élet sűrűjében

Pappá szentelték Mihalkov Ferenc jezsuita szerzetest Marosvásárhelyen

Marosvásárhelyen, a Keresztelő Szent János-templomban október 14-én Kerekes László gyulafehérvári segédpüspök pappá szentelte Mihalkov Ferencet, a helyi jezsuita közösség tagját. A szertartáson a jezsuita rendtartomány számos tagja mellett vettek más erdélyi és magyarországi papok, kollégák, rokonok, barátok és ismerősök.

„Méltónak tartod őt?” – a római katolikus szertartás szerint ezt a kérdést teszi fel a püspök a papszenteléskor a jelöltet az egyházi rend szentségére felterjesztő egyházi elöljárónak. Ezt a kérdést tette fel a marosvásárhelyi Keresztelő Szent János-templomban bemutatott szentmisén Kerekes László gyulafehérvári segédpüspök is.

„Természetesen igen – válaszolta mosolyogva a püspök kérdésére András Attila SJ, a magyarországi jezsuita rendtartomány vezetője. – De engedje meg, püspök atya, hogy kicsit bővebben beszéljek Ferenc rendtársamról.”

A provinciális ismertette Mihalkov Ferenc SJ életútját a Regnum Marianum közösségtől a Pázmány Péter Katolikus Egyetem magyar nyelv és irodalom szakán végzett tanulmányain át a jezsuita képzés egyes állomásaiig, külön kiemelve rendtársa rajz tehetségét.

„Személyén keresztül mély jószág, szelídség, tisztelet, érzékenység, figyelem sugárzik. Kiszámítható, nem konfliktuskereső egyéniség, megfontolt és előzékeny. Életében jelen van a játék, a humor, a művészet – fogalmazott András Attila SJ. – Jelenléte segít, hogy nyitottan, őszintén tudjunk beszélni magunkról; mélységet hoz közénk és tiszteletet, mondja róla az egyik rendtársa. Harmóniateremtő ember. Szent Ignácról mondják, hogy gyakran sokáig és körülményesen kopácsolott egy-egy szeget, de ha egyszer beverte, könnyedén senki ki nem húzta azt. Ferenc is ilyen.”

András Attila SJ elmondta: Mihalkov Ferenc többször járt abban a barlangban, ahová a hagyomány szerint Szent Ignác visszavonult, amikor nem az ispotály betegeivel és szegényeivel foglalkozott. „Azóta egyszerre van jelen bennem az ispotály és a barlang képe – vallotta erről egy korábbi interjújában a szentelendő. – Ignác ebben a feszültségben élt. Nem akart kivonulni a városból, a valóságból, az élet sűrűjében szeretett volna lenni, az embereket ott akarta segíteni, ahol éppen vannak. Ezzel együtt maradt a barlangban, vagyis a magányban, a csendben.”

„Kedves Feri, kívánom, hogy a rendben továbbra is éljen benned a barlang és az ispotály képe” – fordult a szentelendőhöz a provinciális. Majd ezekkel a szavakkal zárta a püspök kérdésére adott válaszát András Attila SJ: „Főtisztelendő püspök atya, megismerve Ferenc rendtársamat, meghallgatva a rendtársait és formátorait, jó szívvel mondhatom, hogy igen, alkalmasnak tartom őt.”

A papszentelés keretében Kerekes László püspök felidézte, hogy pályafutása során milyen sok jezsuitával találkozott, akik hatással voltak rá. Miklósházy Attila püspök; Deák Ferenc, „a jó Csókyak Károly atya, akit már életében szentnek tartottunk”; Bóday Jenő; kispaptársai közül is többen jezsuiták lettek, s a cserkészeten is találkozott velük. A felsorolást Ádám Jánossal, illetve néhai szemináriumi munkatársával, Nemes Ödönnel, valamint Szócs Lászlóval folytatta.

„Azután a papszentelés kegyelme is megadatott nekem, hiszen a jezsuiták közül a harmadik éppen Ferenc testvérünk, akit a papszentelés szentségében részesítünk” – mondta a gyulafehérvári segédpüspök. Ferenc testvérem, örömhír számunkra, hogy a papszentelés, különösen a jelmondatot egy jézusi program, annak felvállalása, hogy »Elérkezett az Isten országa« – hangzott el Kerekes László püspök prédikációjában.

Mihalkov Ferenc SJ másnap, október 15-én a marosvárhelyi rendház kertjében mutatta be első szentmiséjét. Az újonnan szentelt továbbra is a jezsuita kolégium lelkészeként szolgál majd.

Forrás: Romkat.ro; jezsuita.hu/
Szőnyi Szilárd
Fotó: Pataki Zsolt

Diakónus-feleségek vettek részt „lelki wellneszen”

A Váci Egyházmegye állandó diakónusainak házastársai idén először vettek részt közös lelkigyakorlaton Mátraverebély-Szentkúton. Az október 6-7-én, péntek estétől szombat délutánig tartó programon tizenöt feleség volt jelen. Ferencz Dóra személyes hangvételű írását szerkesztve adjuk közre.

Alkalmasabb helyszínt keresve sem lehetett volna találni. A kegytemplom és a szabadtéri oltár a hely spirituálisát árasztja, évszázadok imái szálltak innen a magasba és találtak meghallgatásra. „Itt a kegyelmek terjedési sebessége sokkal nagyobb!” – ahogy Csillag Éva találoán megjegyezte. Az időpont: a Magyarok Nagyasszonya-búcsú hétvégéje. Különösen is érezzük égi Édesanyánk oltalmát, pártfogását. Belemérülünk a táj természeti szépségének szemlélésébe, a teremtet világ gyönyörűsége és a zarándokház kényelme, vendégszeretete fogad minket.

Tizenöt diakónusfeleség érkezett ide az egyházmegye különböző részeiről, hogy részt vegyenek azon az imádságos, jókedvű, közösségformáló együttleten, amelyet Tóth András görögkatolikus pap, az egyházmegye spirituális és Laczkó Mihály, az állandó diakónusok referense – mentálhigiénés szakemberek – állítottak össze és vezettek.

Tizenöt asszony. Volt köztünk olyan, akinek a férjét idén szentelték állandó diakónussá, és voltak, akik mögött több évtizednyi tapasztalat áll már. A csapat nagy lendülettel vetette bele magát az ismerkedési játékokba, átélve a találkozás örömeit és kihívásait. Rátekintettünk arra, mennyire nem egyszerű kiszakadni a hétköznapi mókuskerekéből, s hálával gondoltunk a férjekre, a nagyszülőkre, akik erre az időre átvették az édesanyáktól a kisgyermek felügyeletét, gondozását.

A szombat délelőttöt a szabadtéri szentmise indította, ez adta meg a lelki alapot a naphoz. A feladatok, amelyeket a csoport kapott, segítettek, hogy kifejezzük, milyen örömeiket ad és milyen nehézsé-

gekkel állít szembe az, amit férjeink diakónusi szolgálata hoz a házastársi kapcsolatba és a családjaik életébe. A beszélgetések, megosztások során kirajzolódott egyfajta közös életút.

Mit adott nekünk a lelki wellness? Az egymás közötti kapcsolataink elmélyülését, azt, hogy láthattuk, nem vagyunk egyedül a problémáinkkal. Sok nevetést, vidámságot, pihenést. A tapasztalatok, a jó gyakorlatok megosztását. Az éjszakába nyúló kötetlen beszélgetések meghittségét. A közösséggé formálódás elindulását. Jó adag muníciót ahhoz, hogy tovább tudjuk vinni vállalt küldetésünket, hogy férjeink szolgálatát szeretettel kísérjük. Szárnyalt a lelkünk, és megéltük a közös lelki gazdagságot.

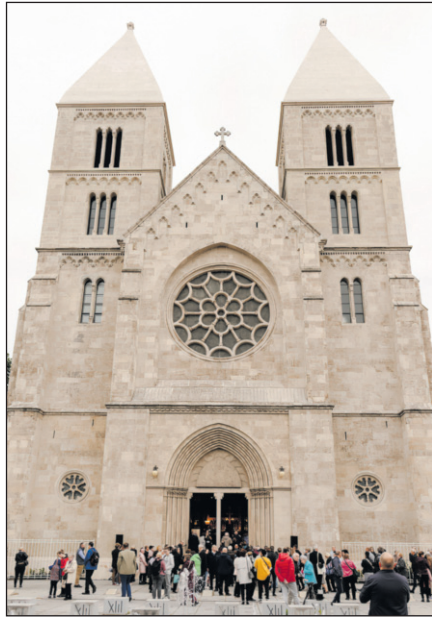
Mély hála van a szívünkben azért a személyes figyelemért, gondoskodásért, szakértelemért és bölcsességért, amit ennek a lelki wellnesznek a megálmódása és létrehívása jelent számunkra. Hála és köszönet a Váci Egyházmegyének, hogy mindez megvalósulhatott! Remélem, jövőre folytatjuk!

Forrás és fotó:
Váci Egyházmegye

Az Istennel való találkozás legfőbb helye

Kilencvenéves az Árpád-házi Szent Margit-templom

Erdő Péter bíboros, prímás október 15-én megáldotta a kívül-belül felújított újlipótvárosi Árpád-házi Szent Margit-templomot, amelyet kilencven évvel ezelőtt, 1933. október 15-én szentelt fel Serédi Jusztinián hercegprímás, esztergomi érsek.

Az ünnepi szentmisén Fábry Kornél segédpüspök, Monostori László plébános, Szűcs Bálint káplán és az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye papjai koncelebráltak, majd Árpád-házi Szent Margit ereklyéjével – a hűvös, esős időjárás ellenére is – körmenetet tartottak.

Homíliájában Erdő Péter örömét fejezte ki, hogy együtt ünnepelhetjük a Szent Margit-templom kilencvenedik évfordulóját. „Megadta a gondviselés, hogy egyúttal megáldhatjuk a felújított épületet” – mondta, majd arról beszélt, hogy Jézus Krisztus a katolikus templomokban különleges módon van jelen.

A bíboros így fogalmazott homíliájában: „A templom ősidők óta az Istennel való találkozás helyét jelenti az emberek számára. Különösen is ennek

A szentmise után Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzeti-ségi kapcsolatokért felelős államtitkára örömét és háláját fejezte ki, hogy Budapesten, a nemzet fővárosában számos templom, kápolna újult meg az el-

színhelye volt a jeruzsálemi templom, amelyet nagy történelmi viharok után újra és újra felépítettek és megáldottak. Ez jut eszünkbe ennek a templomnak a megújulása alkalmából is. De hogyan tekint a keresztény ember a katolikus templomra, hogyan keressük mi a templomban a Magasságbelivel való találkozást?

Nem véletlen, hogy azt olvassuk a Korintusiaknak írt első levélben, hogy Jézus Krisztus az alap. Ha az Egyházat épületnek nevezhetjük, Isten házának, Isten templomának, és így nevezi maga Jézus is, akkor az alap nagyon fontos a ház vagy akár a templom szilárdsága szempontjából. Jézus maga a láthatatlan alapja egész Egyháznak. A látható alap pedig Péter, a Szikla lett, és utódai, akikre szükség lesz mindig, az idők végezetéig, hogy megerősítsék testvéreiket.

Számunkra, katolikusok számára, az Istennel való találkozás legfőbb helye maga Jézus Krisztus. Ő az, aki a saját testét is templomnak nevezi. De a mi templomainkban ő különleges módon van jelen. Nemcsak azért van köztünk, mert az imádkozó közösségben, ahol ketten-hárman összegyűlnek a nevében, ő is jelen van, hanem egészen különleges módon itt van az Eucharisztia-ában. Őt ünnepeljük a szentmisében. Ő a táplálékunk, amikor áldozunk, őt imádjuk, amikor letérdelünk a tabernákulum előtt. Ő az, aki a templomból kiindulva meg tudja teremteni közöttünk az imádság és a segítő szeretet közösségét, ő az, aki rajtunk keresztül is meg akarja menteni a világot a bűntől, a reménytelenségtől, minden gonosz indulattól.

Kérjük a mai szentmisében, hogy az ő éltető jelenléte sugározza be ennek a közösségnek az életét, és világító jel legyen mindenki, hívó és nem hívó számára, aki ezt a templomot akár távolról is megpillantja!” – zárta beszédét a bíboros.

múlt időszakban, és kétszer is ellátogatott hozzánk Ferenc pápa. Ezek – tette hozzá – mind a keresztény közösséget erősítik. Megjegyezte, hogy egy néhány hónapja megjelent felmérés szerint a magyarok nyolcvanöt százaléka fontosnak tartja az életében a tízparancsolatot. A kormány ezért is támogatja a keresztény közösségeket templomaik, közösségi tereik felújításában.

Soltész Miklós köszöntő szavai után Erdő Péter vezetésével ereklyés körmenetet tartottak a templom körül. Ezt követően felcsendült a Te Deum, majd pedig Monostori László esperes, plébános kifejezte háláját mindenkinek, aki az ünnepi szertartás előkészületében segítséget nyújtott. Köszönetet mondott Magyarország kormányának és a projektekben közreműködő szakembereknek, hogy a Szent Margit-templom az elmúlt években kívül-belül megújulhatott. Ugyancsak köszönetet mondott a XIII. kerületi önkormányzatnak, amiért támogatta a karbantartási munkákat és a közösségi programokat. Háláját fejezte ki Erdő Péter bíborosnak is, aki atyai figyelemmel és segítő jó szándékkal kíséri a „margitos közösséget”. Monostori László „szép ünnepünk emlékére” egy Szent Margit-templomot ábrázoló pirográfiával ajándékozta meg a bíborost, továbbá átadta azokat az imafelajánlásokat és jókívánságokat, melyeket az egyházközség tagjai gyűjtöttek, írtak fel és rajzoltak a fópásztorinak.

Az ünnepi szentmisén kilencven angyalföldi ministráns szolgált. Az ünnepen közreműködött a Gaudete! énekkar Gyarmati Tóth Tamás vezényletével, a templom gregorián szkolája Vargha Viktor vezetésével, továbbá a Fügefa zenekar, amelynek élén Halász Balázs állt.

Forrás: Esztergom-Budapesti Főegyházmegye
Fotó: Prófsz Ádám

Készek-e az egyházak többet vállalni az oktatás terén?

A Keresztény– Zsidó Tanács konferenciája Budapesten

(Folytatás az 1. oldalról)

Székely János szombathelyi megyéspüspök, a Keresztény–Zsidó Tanács (KZST) elnöke, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) Caritas in Veritate Bizottságának elnöke köszöntőjében a konferencia címehez – *Hagyományból épített jövő* – kapcsolódott: a hagyományt „élő kőtáblákra” kell írni, amit embertől emberig jut el. A műveltség átadásával „értékeket, emberséget, tízparancsot, hitet és reményt” akarunk átadni – hangsúlyozta.

Radnóti Zoltán főrabbi arról beszélt, hogy a *Tóra* két szót használ a tanulásra. Az egyik azt fejezi ki, hogy aki tanul, az elmélyül valamiben, analizál, átgondol, s ezáltal eggyé válik azzal, amit elsajátít. A másik rendszerességre ösztönöz: „ismételve tanuld, legyen rendszeres számodra”. A főrabbi rámutatott, ha valaki akár csak napi öt percet tölt szent iratok olvasásával, az idővel kötődni fog ehhez.

Balog Zoltán református püspök azt fogalmazta meg, hogy a tanítás Isten parancsa. Amikor Isten azt kéri tőlünk, „add tovább, beszélj el”, bízunk abban, hogy képesek vagyunk az általa legitimált módon tenni ezt. A tanítás embertől emberig történik, azt adjuk át, amit kaptunk, ami minket formált, megújított. „Élni kell tanítani, akkor adunk a legtöbbet” – mutatott rá.

Kodácsy-Simon Eszter, az Evangélikus Hittudományi Egyetemi docense Paul Tillich, a 20. század egyik legjelentősebb evangélikus teológusa nyomán az oktatás három jellegét különböztette meg: A technikai oktatás a készségek, képességek fejlesztését, az egyes mesterségekre való tanítást jelenti. A humanista jelleg az emberben rejlő mindenféle egyéni és társas lehetőségek kibontakoztatását és fejlesztését célozza. A beavató oktatás

pedig a „lét titkába”, a létkérdések és a vallási szimbólumok világába kíván bevezetni. Ez utóbbi az a terület, ahol az egyházi iskolának meghatározó szerepe lehet. Az előadó hangsúlyozta, hogy rá kell kérdeznünk a beavatás mikéntjére: Milyen beavatást kínál az egyházi iskola, meg tudja-e szólítani a diákokat? Képes-e megmutatni, hogy az ember létkérdéseire adott válasz a vallási szimbólumokban található? Kodácsy-Simon Eszter szerint az egyházi iskola akkor tud kapaszkodót nyújtó választ adni a létkérdésekre, ha a vallási szimbólumok „túlmutatnak mind a felekezeti, mind a nemzeti, mind pedig más határokon”.

Ezt a következtetést látszik igazolni az Evangélikus Hittudományi Egyetem Vallás- és Pedagógiai Tanszéke által, az előadó közreműködésével végzett feltáró vizsgálat is, amely a *Hogyan van jelen a három oktatási forma az iskolákban?* címet kapta. A három felekezet iskoláit látogató 37 diákkal készített mélyinterjú összegzéseként a kutatók arra a megállapításra jutottak, hogy a diákok számára a közösség heterogenitása, a vallási, tanári hatások, a szociokulturális háttér, a kritikák és a kommunikáció sokszínűsége tud személyes erőforrássá válni. Az egyházi iskola akkor

fog mindennél nagyobb értéket adni a diákjainak, ha az oktatás során felszínre kerülnek a létkérdések, ha találkozás jön létre a vallási szimbólumokkal, és az iskola – Tillich szavaival – „túl tud tekinteni saját határain, hagyományain”.

Darvas István főrabbi, a Bét Jehuda (Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem) zsinagoga rabbija azzal a kérdéssel indított, hogy mit jelent vallást oktatni. Lehet-e vallást – s még kérdésesebb, hogy lehet-e hitet – formális vagy informális keretben tanítani? A judaisztika oktatása a Scheiber Sándor Gimnázium és Általános Iskola gyakorlatában főként a hagyományok megismertetését jelenti. A korábban Anna Frank nevét viselő iskolában a holokauszt és egy politikai ideológiai vallásüldözésének következményeivel szembenézve kellett felépíteni a „zsidóság szellemi otthonát”. A gyerekek vitték haza a szülők által elfeledett tudást, ők vitték el szüleiket a zsinagógába. Ma azt a célt fogalmazza meg, hogy a judaisztika oktatása nem lehet pusztán ismeretátadás, a Jiddiskeitnak „tükröt kell tartania” a diák elé, amely megmutatja, hol tart az életben, milyen problémákon gondolkodik, mely tényezők alakítják az életmódját, az életterét,

és határozzák meg affinitását. Az évet a zsidó hagyományok ünneplésével kísérve kívánunk „attitűdöt, közösséget” nyújtani, és megismertetni a tanulókat egyfajta „szerethető élettellel”.

Barcsák Marianna, a Katolikus Pedagógiai Intézet vezetője *Katolikus oktatás napjainkban* címmel adott összefoglalót a

katolikus iskolarendszerről. Az alapvető célkitűzés ma is az, amit 1977-ben a Katolikus Nevelési Kongregáció megfogalmazott: a teljes ember művelése, a rendszeres és kritikus tudás – bölcsesség – átadása. Erre törekszik ma Magyarországon 43 katolikus fenntartó intézmény (intézményi központok, az önálló intézmények száma 359, az intézményegységeké 782 – a szerk.), amelyekben 142 090 diákot nevel 14 330 pedagógus; közülük 339 szerzetes és pap. A katolikus oktatás ezzel a teljes oktatási paletta 8,3 százalékát fedi le. A katolikus jelenlét sokszínű, az óvodától a gyógypedagógiáig minden területen tart fenn intézményeket a Katolikus Egyház, jelen van a kistélepközségeken is, és küldetésének tartja a hátrányos helyzetű gyerekek oktatását. Elkötelezett abban, hogy az „átlaggal igényesen foglalkozzon”, és részt vállaljon a szakképzésben is.

Bruckner László, a Magyarországi Református Egyház Oktatási Szolgálatának főigazgatója *Református felelősség és szerepvállalás a magyar oktatás közfeladataiban* címmel tartott előadásában elmondta, egyháza 206 intézményt tart fenn és 63 ezer diákkal foglalkozik. Jelen van olyan térségekben – Magyarország északkeleti ré-

lesz. „Gondolati fordulóhoz értünk. Mostani viszonyunk az oktatási feladatokhoz a következő: missziót végzünk, amelyhez az oktatás kiváló terep. Ha vállaljuk a növekedést, akkor már arról lesz szó, hogy az egész társadalom számára fontos és általa számonkért közfeladatot látunk el, amelyben lehetőségként ott a misszió. Kérdés, hogy mit vállalunk fel ebből mi, magyarországi egyházak.”

Szilánk Zsuzsa, a Maimonides Zsidó Gimnázium operatív igazgatója egy néhány évvel ezelőtt indult, hangsúlyosan vallásilag elkötelezett gimnázium útját mutatta be. Az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség (EMIH) által alapított intézmény nyolc évvel ezelőtt tizenegy diákkal kezdte meg a működését. Mára hatosztályos, angol-magyar kéttannyelvű ortodox zsidó gimnáziumként színesíti az oktatási palettát. „Asszimilált zsidó családokat akarunk megszólítani, ahol már a szülők sem kaptak zsidó nevelést. Célunk, hogy megismertessük a zsidó hagyományt, pozitív élményt nyújtsunk róla. Tanárok, szülők, diákok együttműködésével nevelünk. A működésünk eddigi éveit igazolják, ha a diák támogató közegben, személyes figyelmet kapva nő fel, megváltozik az élete. A stabil zsidó öntudat, az istenhitt, a közösség biztos alapot tud adni” – fejtette ki az operatív igazgató.

Székely János szombathelyi megyéspüspök zárszavában méltatta az „együtt gondolkodás” értékét: Mindannyian a fiatalok neveléséért küzdünk, alapvető értékeket akarunk átadni. „Nemcsak használni akarjuk a világot, hanem megérteni, miért vagyunk, hogyan kellene élnünk. Ezt kell tanítanunk iskoláinkban.”

Trautwein Éva
Fotó: Merényi Zita

Amikor a vállunkra száll a Szentlélek galambja

Avilai Szent Teréz-búcsú Budapesten

A budapest-terézvárosi Avilai Nagy Szent Teréz-templom közössége imanyolcaddal készült temploma búcsújára. Az ünnep keretében október 13-án Fábry Kornél esztergom-budapesti segédpüspök szentmisét mutatott be, másnap Kálmán Peregrin OFM tartott elmélkedést, 15-én Horváth Zoltán esperes, plébános és Farkas Ferenc káplán ünnepi szentmisét celebrált. Horváth Zoltán atya beszámolóját szerkesztett formában közöljük.

Krúdy Gyula így fogalmaz *Szent Terézia utcái* című, 1926-ban megjelent írásában: „A terézvárosi búcsú mindig nevezetessége szokott lenni Pestnek ama szép, kora őszi napon. Beliczay, a gyertyaöntő, nagyobb ládákkal vonul fel a Nagymező utcába emelt sátrához, mint akár más Mária-búcsúkhöz. Hiszen estére éjfélig gyertyát égetnek minden sátorban a mézeskalácsosok, a késesek, a gyümölcsösök, a zsákbamacskások, a bazárosok. A régi, boldog, városligeti hangulat költözik a templom elé a hintásokkal, akik ilyenkor mutatják meg a város szívében, hogy egysze-

rű hintázással is milyen kunsztokat lehet elérni. Nagy sokadalom szokott botorkálni a sátorok kifeszített kötelei között...”

Rudnay Sándor hercegprímás 1822-ben a műemlék templom titulását Szentlélek-ről Avilai Szent Terézre változtatta, s ekkor a templom és a plébánia közötti utcát Érsek utcának nevezték el. A Szentlélek „nem neheztel” ezért a terézvárosiakra, hiszen jelképe, a galamb, ott látható a főoltár tetején a timpanonban, s azóta is igyekeznek itt mindent a Lélek erejében tenni. Avilai Szent Teréz egyik attribútuma pedig a vállára szálló

Szentlélek, aki sugallja neki, mit írjon a belső imáról, a mély istenkapcsolatról. Fontos, hogy újratanuljuk tőle az elmélyült imát.

A búcsúünnepre imanyolcaddal készült a plébániaközösség: október 8-ától esténként, a rózsafüzér-imádsághoz kapcsolódóan egy-egy lel-

kipásztor vagy lelkipásztori munkatárs vezetésével imádkoztak a hívek.

Október 13-án Fábry Kornél esztergom-budapesti segédpüspökkel a budapest-belvárosi espereskerület papjai, szerzetesei, valamint a templom egykori lelkipásztorai koncelebráltak. A szertartáson

az espereskerület diakónusai szolgáltak.

A szentmisén Kovács Zoltán, a Szent István-bazilika plébánoshelyettese mondott homíliát a Fatimai Szűzanya utolsó jelenésének évfordulóján.

Október 14-én az esti szentmisében Kálmán Peregrin OFM elmélkedését hallgathatták meg a jelenlévők arról, hogy egymást erősítve, támogatva kell szolgálni az egyházi közösségek és a lelkiélet megújulását.

A Teréz-búcsút október 15-én 10 órakor fanfárok hirdették meg a templom tornyának erkélyéről. A koncelebrált ünnepi szentmisét Horváth Zoltán protonotárius kanonok, esperes, plébános és Farkas Ferenc érseki tanácsos, káplán mutatott be Zarka Dénes diakónus és az asszisztencia szolgálatával.

Horváth Zoltán plébános prédikációjában leszögezte:

csak Krisztusban, Krisztussal lesz keresztény élet a közösségeinkben. Avilai Szent Terézről elmondta: tele volt tüzzel, erős lélekkel, mélységes és személyes hittel, lelkes, felszabadult örömmel, étellel és vídamsággal, őszinte szerelmmel Jézus iránt. Fölfelé nézett, és előre tekintett.

Az ünnepet a Szent Teréz-körmenet zárta a templom körüli utcákban.

A plébánia kérésére az önkormányzat átnevezte a templom és a plébánia épülete közötti utcát, amely így a Szent Teréz nevet kapta. A körmenet után leplezték le az új utcanévtáblát. Majdnem száz esztendő elteltével így vált valóssá az, amit Krúdy Gyula írt. Most már ténylegesen „Szent Teréz utcájában” járunk a terézvárosiak és mindazok, aki ellátogatnak ide.

Forrás és fotó: Avilai Nagy Szent Teréz-plébánia

Családreferens atyák és házaspárok találkoztak Máriabesnyőn október 12. és 14. között a Mater Salvatoris Lelkigyakorlatos Házban. A huszonnyolcadik alkalommal megrendezett családkongresszus témája a házassági katekumenátus volt.

Felkészülés a házasságra

A családpasztorációról Máriabesnyőn

A családkongresszus gazdag tematikával várta az egyházmegegék családreferenseit és a családpasztoráció papi felelőseit. Százhusz résztvevő érkezett a találkozóra egyházmegyéinkből és külhonból, hogy együtt gondolkodjanak a házasságra való felkészítés katekumenális útjáról. A megnyitón *Weöres-szimfóniák* címmel a KOMP Kollektíva adott műsort.

„Rengeteg sebzettséget látunk, kihívások sokaságával nézünk szembe. Kényelmes, sok jóra törekvő globalizált kultúránk azáltal, hogy mindent meg akar adni az embernek, fontos dolgoktól megfosztja őket. A kényelembe nem fér bele a kapcsolatért való megküzdés. Az Egyháznak ebben az összetett világban Krisztus irgalmát és igazságát egyszerre kell közvetítenie. A Szentatya ezt akarja világossá tenni sok nyilatkozatában. Ez a valóságunk, ezzel kell szembenéznünk, és e viszonyok között kell bemutatnunk az Egyház tanítását érthetően, világosan, örömtelen és vonzóan” – fogalmazta meg a célt Marton Zsolt váci megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia családreferens püspöke.

A nyitóesten a családreferensek, a pap testvérek és a házaspárok Fábrý Kornél püspök vezetésével tekintettek rá egyházmegyéjük helyzetére, és a jó gyakorlatokból tartottak ötletbörzét. Török Csaba teológus *Katekumenális felkészítés*

tés a házasságra – Először az *Úr tanítványai*ra kell válnunk címmel tartott előadásában azt hangsúlyozta, hogy Ferenc pápa lelkipásztori útkeresésre, közös gondolkodásra hív a *Katekumenális felkészítés a házasságra* címmel kiadott dokumentummal, amely a Családok X. Világtalálkozója jelent meg. A Szentatya nem „forgatókönyvet” ad, írása meghívás irányjelző táblákkal – fogalmazott a teológus. – A saját utunkat nekünk kell megtalálnunk közös gondolkodással. Ferenc pápa valódi elköteleződésre hív, és szem-

besít bennünket azzal a kérdéssel, hogy vajon valóban felismerjük-e az idők jeleit.

Török Csaba szerint törekedni kell a folyamatos elköteleződésre, amelynek szerint nincs meg a kultúrája a „projektszemlélettel élő” magyar egyházi gyakorlatban. Megszülethet-e az élő elköteleződés, ha nincs hit? Amíg nem jön létre a személyes találkozás Jézussal, addig a párkapcsolat emberi szeretetkapcsolat marad – mutatott rá a teológus.

A házasságra való felkészítés hosszú folyamatot jelent, amelynek első fázisa a gyerek-kortól az eljegyzésig tart, a második szakasz a házasságkötésig, a harmadik pedig a

házasságban való kísérés feladatát jelenti. Egyrészt el kell juttatni a házasság szentségére azokat, akik „nálunk vannak”, másrészt észre kell venni az azoknak a helyzetét is,

akik esetében házasságrendezésről beszélhetünk. Nekik is adnunk kell valamit, kaput nyitni a hitre, a Jézussal való találkozáshoz.

A pápa által képviselt pasztorális megújulás az Egyház egészét érinti, a hitoktatóktól kezdve a lelkipásztoroktól át a papokig. Ferenc pápa nyomán Török Csaba a „szinodális módszertan” útját ajánlotta a kongresszus résztvevőinek figyelmébe: látás, megkülönböztetés, cselekvés – ebben a sorrendben. A valóság látása komplex világunk megértését jelenti, amelyben a teológus szerint szakemberekre – például szociológusokra és más területek képviselőire – kell hagyatkozni.

Az „idők jelei” azt mutatják, hogy mindenütt sok a probléma, a házasság intézménye világszerte törekennyé vált. Megváltozott az életstílus, a szemlélet, gondok jelentkeztek a szexualitás értelmezésében, ezért nagyfokú érzékenységre van szükség a pasztorációban. Csak a valós helyzetet megismerve tehető fel a kérdés: hogyan tudom összekapcsolni az eszmét a valósággal? A megkülönböztetés spirituális vetületű utazásra hív: a cselekvésben a Szentlélek vezetését kérve kell elindulni.

Vállalnunk kell a hibázás lehetőségét is, tudva, hogy a jó olyan, mint az emberi valóságunk: törekény. Ne féljünk, merjünk cselekedni, felmérve, hogy kik vagyunk, hol állunk, milyen döntések meghozatala tartozik a kompetenciánkba, és mi a felelősségünk! – biztatott a teológus.

Bíró László, korábbi családreferens püspök hosszan sorolta, milyen is az a valóság, ami körülveszi ma a fiatalokat, melyek azok a hiányok, amelyekkel együtt élve kell felépíteniük a jövőjüket. „Nincsenek a tájékozódást segítő eligazító táblák, értékeket felmutató példák, nincs biztonság a munkában, a megélhetésben, és hiányzik a döntés, illetve a megkülönböztetés képessége is” – fogalmazott. A nyugalmazott tábori püspök már előadása címével – *Úgy örülünk nektek!* – is kifejezte azt a szemléletet, amellyel a párkapcsolatokat fogadni, kísérni kellene az Egyházban.

Aki a párt kíséri a jegyespasztorációban, annak a párkapcsolat értékét hangsúlyozva azt kell sugározni: „olyan szépek vagytok”, „az Egyház közel van hozzátok”. Csak ezzel a szemlélettel lehet átadni az üzenetet: A párkapcsolatnak kegyelmi időnek, szüntelenül növekvő, mélyülő valóságnak kell lennie, ezért dolgozni kell a szerelmünkön. Arra kell elvezetni a pár tagjait, hogy átérezzék, a kapcsolat szent dolog; ez képes elvezetni a szeretet szentségéig. A házasság szentségének így lesz valódi tartalma, jelentése a pár számára. Bíró László szerint nagy szükség van az összefogásra mindazok részéről, akik körülveszik a párkapcsolatot építő fiatalokat. Kísérésükben szükség van a tanításra, a tanúságtételre, a liturgia és a közösség együttes jelenlétére.

A két előadás betekintést nyújtott egy tartalomban rendkívül gazdag, az együtt gondolkodást szolgáló együtt-létbe. A konferencia további részében az idők jeleit vizsgáló előadások hangzottak el, és jó gyakorlatokat ismerhettek meg a jelenlévők.

Trautwein Éva
Fotó: Lambert Attila

Nagyszülők megáldása a „napcsoda” évfordulóján

A hatodik fatimai jelenés, az úgynevezett napcsoda évfordulóján, október 13-án Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök immár tizen-négy éve az alsószentiváni kegytemplomhoz hívja a nagyszülőket, hogy áldásban részesítse és arra buzdítsa őket, imádkozzanak a családok jövőjéért, a világ békéjéért, az emberiség megtéréséért. A püspök az ünnepen a bűnbánat és az imádság erejéről beszélt, amelyben megújul az életünk, s megszületik a remény, hogy Isten országa megvalósul közöttünk.

A szentmise elején, Helter István plébános köszöntő szavai után ajándékot adtak át a főpásztornak a Fatimai Boldogasszony Általános Iskola tanulói. Az alsó tagozatosok verseket szavaltak a nagyszülők tiszteletére, majd egy-egy szál virágot helyeztek el a Szűzanya szobra előtt.

Az ünnepre a Székesfehérvári Egyházmegyéből és az ország határain túlról is nagy számban érkeztek zarándokok, akik személyes élményeik alapján is kötődnek a Fatimai Szűzanyához, a kegyhelyhez, és fontosnak tartják, hogy nagyszülőként püspöki áldásban részesüljenek. Mórocz Tamás kanonok, bodajki plébános a nagyszülők tiszteletéről tett tanúságot, méltatva élettapasztalatukat, mélységes istentiszteletüket. A fiatalokban ott van az erő, a tenni akarás, az idősekben pedig a gazdag életút során kialakuló bölcsesség, amivel a legtöbbet segíthetnek családjuknak, s ami a fiatalokból még hiányzik – mondta.

„A nagyszülőkre igen nagy szükségünk van. Jó volna többször meghallgatni őket, odaülni melléjük, és kérni, meséljenek arról, hogy melyek

azok a családi hagyományok, mik azok az értékek, amelyek mentén az életüket élték, s gazdagodtak lelki értelemben. Ebben erősödünk meg, és tapasztaljuk meg: Isten úgy alkotott meg minket, hogy kiegészítsük egymás életét, és megéljük a nagycsalád szépségét” – fogalmazott Mórocz Tamás.

Spányi Antal püspök szentbeszédében megemlékezett az 1917-es fatimai jelenésekről, amikor a Szűzanya hat alkalommal jelent meg három pásztorgyereknek. Az első világháború idején, és a 20. század további drámai és véres eseményei előtt, három titkot bízott rájuk, amelyek mára a világ minden részére eljutottak. A főpásztor beszélt Mária-ról mint minden ember anyjáról és hathatós közbenjáróról. Kiemelte a bűnbánat fontosságát, amelyre nagy hangsúlyt helyezett a Szűzanya Fatimában.

„Az első világháború sötét időszakában a nyitott szívű fatimai gyermekeknek megjelent a Szűzanya. Most is háború dúl, s a békekötés szándéka helyett a pusztítás erősödését látjuk – mondta a székes-

fehérvári megyéspüspök. – Mária rábízta a titkokat az ártatlan gyermekekre, hogy imádkozzanak és engeszteljenek. Példájukat sokan követték, engesztelő imádságba kezdtek világszerte, hogy véget érjen a világháború.”

A főpásztor a rendszeres ima fontosságát is hangsúlyozta. Amikor a kereszt jegyében összejövünk egy szentmisén vagy zarándoklaton, nem mindegy, hogy csak kereszténynek nevezzük magunkat, vagy valóban meg tudjuk élni a hitünket, amelynek fontos része az imádság – hangsúlyozta Spányi Antal. – A napi imák során újra és újra erőt kapha-

tunk Istentől. Ma is aggódunk a háború miatt, féltjük hazánkat s a kereszténység jövőjét. Mária utat mutat, és azt mondja: „Tartsatok bűnbánatot!” Aki megbánja bűneit, az elnyeri Isten bocsánatát. Ezért is fontos a nagyszülőknek unokáik nevelése, a velük való törődés, a család összefogása, a példamutatás, de ugyanilyen fontos az értük való imádság is.

„Az ima hozzátartozik a keresztény emberhez. Imádkozni kell nemcsak magunkért, hanem másokért is. Fontos imádkozni magyar nemzetünkért, hazánkért is, és útmutatást kérni Istentől: »Uram, mit tehetek a

családomért, nemzetemért, keresztény hitemért? Mit kell tennem a szegényekért, a betegekért, a rászorulóknak, a haldoklóknak?» »Legyen nekem a te igéd szerint« – mondjuk Máriával együtt. Legyünk buzdók az imádságban, és kövessük Mária példáját, aki elvezet bennünket Jézushoz! Bármilyen vár is ránk a világban, ha együtt hordozzuk keresztünket Krisztussal, a terhünk könnyebb lesz, és lelkünk békéjét megkaphatjuk Istentől. Legyünk Krisztus szeretetének tanúi a világban ma és életünk minden napján! – buzdította a híveket a megyéspüspök.

A szentmise végén Spányi Antal püspök megáldotta a nagyszülőket, akik Szűz Mária oltalmára bízta családjukat, és imádságban kérték rájuk az Úr áldását. Az áldás után a hívek a főpásztor vezetésével körmenetben kerültk meg a kegytemplomot a Fatimai Szűz szobrával. Elénekeltek a fatimai himnusz és más, Máriát dicsérő énekeket.

„Égi ajándék, amit itt Alsószentivánon Istentől kapunk a Szent Szűz közbenjárására. Vigyük haza azt az üzenetet, hogy Mária mindnyájunkat gyermekévé fogadott, ezért anyaként törődik velünk, meghallgatja kéréseinket” – zárta a búcsúünnepet a székesfehérvári megyéspüspök.

Forrás:
Székesfehérvári
Egyházmegye
Fotó: Kiss Attila

(Folytatás az 1. oldalról)

Amikor az ő tantermében voltunk, nemegyszer mondták a diákok, hogy itt minden rá emlékeztet. Több fiú sírt is. A nagyobbak már ki tudták mondani: „nem tudok nem rá gondolni.” Ezeket a jelzéseket észre kell venni, és nem szabad szóltanul elmenni mellettük. Fontos, hogy a fiatal merje kifejezni a fájdalmát és azt, hogy nem tud mit kezdeni vele.

– **Már a halálhír kimondása is igen nehéz.**

– Éppen a múlt héten beszélgettünk hittanórán a tizenegyedikeseikkel olyan helyzetekről, amelyekben ki kell mondani az igazságot. Szó esett arról a fájdalmas helyzetről is, amikor valakivel tudatni kell, hogy meghalt egy hozzátartozója. Ez nagyfokú tapintatot igényel, hiszen nem tudjuk, mit vált ki a másik emberből a halálhír. A szülők számára sem könnyű feladat ez.

Egyszer régen egy hozzánk közel álló családból az iskolánkba járt egy fiú, aki meghalt egy autóbalesetben. A tragédia itt történt, és csak ő halt meg, a többiek életben maradtak. Egy kisvárosban éltek a szülei, akiket értesíteni kellett, de abban az időben még nem volt mindenütt telefon. A városukban egy öregdiákunk volt a plébános, csak őt tudtuk elérni, így ő mondta meg nekik a szörnyű hírt. A szülők éjjel hívták az iskola akkori igazgatóját, hogy igaz-e, amit a plébános mondott. Nem tudták felfogni a szavak jelentését. Nagyon megrázó volt, ami történt és a temetés is. A fiú osztályfőnökét és az osztálytársait is nagyon megviselte ez a tragédia, sokáig magukban hordozták a nyomait. Amikor a szülők később a fiú öccsét is az iskolánkba hozták beírtni, megkérdeztük őket, hogy a történet után valóban ezt akarják-e. „Hova adnánk?” – felelték. Megrendítő bizalmuk mérhetetlen felelősséget helyezett a vállunkra a következő négy évre.

– **Mit gondol, jó, ha egy kisgyereket elvisznek egy közeli családtagja temetésére?**

– Sokan elmondják a kicsinek a halálesetet, de a temetésre nem viszik el. Később aztán, gimnazistaként, egyetemistaként ezek a gyerekek panaszkodnak, hogy nem tudták lezárni a nagyszülőkkel való kapcsolatukat. Sokat segített volna ebben, ha ott lehetnek a temetésen, ha részt vehetnek a rituáléban. Sokan kíméletből nem viszik el a gyerekeket a szertartásra, de emögött sokszor inkább az áll, hogy a szülők nem tudnak mit kezdeni a gyásszal, és azt gondolják, a gyerekekük sem tud. Mások féltik őket attól, hogy szembesüljenek a valósággal. A gyerekek ugyanakkor ismeri a valóságot, csak azt nem tudja, mit kezdjen vele. Ebben kell segíteni neki. Az egészséggyermeki léleknek van egy belső önvédelmi mechanizmusa, amely nem engedi, hogy nagyobb terhet vegyen magára, mint amennyit el bír viselni. Én négyéves voltam, amikor meghalt a nagyapám. Amikor a nagybátyám hazaért, elment a temetőkapornába, hogy megnézzé felravatolozva. Engem is magával vitt, láthattam, hogyan fekszik a nagyapám a koporsóban. Ez nagyon fontos volt nekem. De ötévesen is ott voltam a hétéves unokabátyám temetésén.

– **Hogyan megy végbe a gyászfolyamat?**

– Az emberi léleknek megvannak a maga törvényszerűségei, azzal kapcsolatban is, hogy miként gyászol. Nemcsak halál esetén, hanem akkor is, ha más veszteséget él át, például elveszíti az állását vagy bármi mást, ami fontos számára. Na-

A vigasztalás szavai, tettei

Varga Kapisztrán OFM az iskolai gyászfeldolgozásról

gyon lényeges, hogy elinduljon a gyászfolyamat, és végig is tudjon menni. Először tartjuk magunkat, nem hisszük el, ami történt, tagadjuk, majd haragszunk, lázadozunk, alkudozunk, végül belenyugszunk. A hozzáértők azt mondják, nem biztos, hogy a folyamat egyes fázisai mindenkinél ebben a sorrendben jelentkeznek, de az baj, ha a gyászfolyamat nem történik meg.

– **Hogyan lehet segíteni ezt?**

– Az első, hogy szembenézzünk azzal, ami történt. Ezért fontos, hogy a gyerekek is ott legyenek a temetésen. Ma előfordul, hogy hamvasztás után nem temetik el a halottat, hanem hazaviszik az urnát. Ez nem jó. Ősi belső parancs, hogy a halottakat el kell temetni. Ha az elhunyt hozzátartozója valamiért távol tartja magát attól, hogy belebocsátkozzon a fájdalomba, azzal lehetetlenné teszi, hogy elinduljon benne a gyászfolyamat. Van, amit egyedül nem tudunk megtenni, a gyásszal sem biztos, hogy képesek vagyunk egymagunk megbirkózni. De ha van mellettünk valaki, akkor már szembe merünk nézni a veszteségünkkel. Ez a valaki lehet egy segítő, egy barát, mindenképpen egy olyan ember, akiben a gyászoló megbízik, és akinek tud beszélni a fájdalomról, az érzéseiről. Kezdeményezni kell, felajánlani neki a segítséget, de nagyon óvatosan, mert ha ezt valaki nem jól teszi, akkor a veszteség átélője bezárkózhat. Gyerekek esetében van, aki magától kér segítséget, és meg tudja fogalmazni, mit él át, más inkább csak utal rá. A jó segítő támogathatja abban, hogy képes legyen elmondani, mi van a lelke mélyén, de csak annyit beszéljünk erről, amennyit a gyerek előhoz, mert akkor, abban a helyzetben annyit bír. Ha a segítő elkíséri ezen az úton, akkor a maga tempójában fog haladni.

– **Ha egy osztálynyi gyerek gyászol, őket mivel lehet segíteni?**

– Egy gyászoló osztályban meg kell kérdezni a gyerekeket, hogy be-

széljünk-e a halálesetről, az elvesztett szeretett személyről, az érzéseikről. Kifejezik, ha ennyi most elég volt, és jelzik a határokat. Egy gyerek gyászfeldolgozása más, mint egy felnőtté. Ők többször térnek vissza a témára, mint a felnőttek, akik sokszor racionalizálják, elfojtják, lezárják magukban a gyászt. Előfordul, hogy a gyerek csak sokkal később lesz rendben, és csak egy bizonyos idő elteltével tudja azt a teljesítményt nyújtani, ami a képességei alapján elvárható. Gyász esetén mindig visszaesik a teljesítmény. Ha egy osztálytárs haláláról van szó, akkor

„
Ha az elhunyt hozzátartozója valamiért távol tartja magát attól, hogy belebocsátkozzon a fájdalomba, azzal lehetetlenné teszi, hogy elinduljon benne a gyászfolyamat. Van, amit egyedül nem tudunk megtenni, a gyásszal sem biztos, hogy képesek vagyunk egymagunk megbirkózni

mindenképpen hozzáértő szakember segítségét kell kérni.

– **Egy közeli hozzátartozó halála esetén hagyományosan egy év a gyászüdőszak. Valójában mennyi ideig tart a veszteség feldolgozása?**

– Van egy idő, amin túl a gyász már kórosnak számít. Általában fél év, egy év, amire helyreáll a gyászoló érzelmi élete. Ebben az egy évben vannak időszakok, amikor nagyon erősen feltör a gyász; ilyenek az év-

fordulók, a születésnapok és más ünnepek, hiszen a hozzátartozó még nem élte át ezeket az alkalmakat úgy, hogy hiányzik mellőle, akit elveszített. Lassanként aztán kialakul benne a tapasztalat, hogy ezek az alkalmak így is megélhetők. De ehhez kell valaki, akinek el tudja mondani, mi van vele.

– **Hogyan segíthet jól az, akit a bizalmába fogad a gyászoló, és kiönti neki a szívét?**

– Nem kell jó tanácsokat adnunk. A megértés, az együttérzés, a mellé állás kifejezése a fontos. Mondhatjuk, hogy ami történik veled, annak szabad történnie. Természetes, hogy lázadsz, alkudozol, hogy azon ábrándozol, mi lett volna, ha a szeretted életben marad. Az egészséges lélekben egy idő után bekapcsol egy önvédelmi mechanizmus, amely átrendíti a gyáson, nem engedi, hogy túlságosan belesüppedjen. A beszélgetésekben ez úgy érhető tetten, hogy a fájdalom, a rossz elmondása után idővel szóba kerül az is, hogy igen, de nem csak ez van ám... A gyászoló ekkor már el akar szakadni a fájdalomtól, megnyílik az életében jelen lévő jóra is. Fontos ez a kizökkenés, mert az érzelmi inga átrendülését jelzi, és így már van esély arra, hogy egyre kisebb kilengésekkel végül megnyugodjon a lélek. Egy elgyászolandó haláleset olyan az embernek, mintha egy óraingának hatalmas ütést adnak – idő kell, hogy visszaálljon a nyugalmi helyzetbe.

A közelmúltban sajnos az egyik diákunkat temettük. Egy orvos ismerősünk ennek kapcsán megosztott velem egy Pilinszky-idézetet, amit a költő Popper Péternek írt. Pilinszky ebben arról ír, hogy nem szereti a „psi”-vel kezdődő foglalkozásokat, mert problémákat látnak és megoldásokat kínálnak, holott a helyzetek nagy többségében dráma van, és az irgalomra van szükség. Úgy gondolom, egy hívó segítő látja a problémát, de mögötte a drámát is, és tud irgalmas lenni, Isten irgalmát, mellénk állását közvetíteni. Erre mindenkinek szüksége van. Akár

felnőtt, akár gyerek van gyászban, néha helyette kell kimondani, hogy nem értem, én sem értem, én is küszködök azzal, ami történt.

– **Milyen érzések uralják a gyászolók lelkét?**

– Először nem fogják fel, ami történt, és a miértekre keresik a választ. Sokszor elgondolkodom, mit mondanak egy-egy temetési beszédben, hiszen temettem már diákunkat, öregdiákat is. Nem normális helyzet, ha egy idősebb temet egy fiatalabbat. Tele vagyunk ilyenkor kérdésekkel, miértekkel. Nem szeretek ezekre olyan válaszokat adni, amik keneteljesek, le vannak öntve vallásos szósszal, s bár igazak, nem segítenek. Sokszor az segít, ha tényleg átérzem a gyászoló lelkiállapotát, és olyasmit mondok ki, amit ő maga is érez: Nem tudok megbirkózni ezzel, nem tudok mit kezdeni vele, értetlenül állok előtte... Egy gyerek értetlenül áll a szülő halála előtt, a szülő a gyereke halála előtt.

Azt gondoljuk, ha ismernénk az okokat, ha tudnánk válaszolni a miértekre, akkor könnyebben viselnénk a fájdalmat. Romano Guardini szerint, ha egy kérdésben egyszerre szerepel a *miért* és az *én* szó, akkor arra a kérdésre soha nem tudunk válaszolni. Hogy a másikat miért érte baj, azt könnyebben megmagyarázzuk. De hogy velem hogyan történhetett meg ez, arra nincs megnyugtató válasz. Magunkkal kapcsolatban ugyanis soha nem érvényesek az általános válaszok. Megdöbbenő módon jelentkezik ebben az egyediségünk. Gyökössy Endre írja: A titkok az Úréi. („Ami rejtve van, az az Úrnak, a mi Istenünknek a dolga; ami nyilvánvaló, az a miénk s a mi fiainkéi mindörökké, hogy teljesítsük ennek a törvénynek minden igét” MTörv 29,28.) A személyiség titok, misztérium. Nem kísérletezhetek azzal, hogy olcsó vigaszokat adok. Szent Pál mondja: vigasztaljátok egymást az igazságokkal. De a gyászoló akkor hallja meg a vigasztaló szót, ha őt meghallották.

– **Mikor mondhatjuk, hogy valaki már túljutott a gyáson?**

– Először azt érezzük, ezt a fájdalmat nem lehet túlélni. Egyszer mégis eljutunk oda, hogy belátjuk, élünk, életben maradtunk, és megmarad az életünk részeként ez a veszteség. Dávid király elcsábítja Betsábét, fiuk születik, de megbetegedik. Dávid egy hétig böjtöl, hamuba fekszik, semmit sem szól. Amikor a gyermek meghal, Dávid felkel, megmosdik, tiszta ruhát vesz. Mikor megkérdezik, miért cselekszik a gyász szokásaival ellentétesen, azt válaszolja: míg élt a fiam, volt esélyem arra, hogy életben maradj, most, hogy meghalt, utánamehetek, de azzal visszahozom-e? Amikor valakinek az életében megtörténik ez a fordulat, az azt jelenti, hogy átélte a gyászt, és már tud élni utána.

Egy kanadai lelki író szerint az emberek többsége nem éli meg azt a boldogságot, amit az adott körülményei között megélhetne, mert mindig másra vágyik. Egy hetvenéves például nyilvánvalóan nem élhet úgy, mint egy tizennyolc éves, de attól még lehet boldog. Aki elveszítette egy szeretettét, nem fog tudni úgy élni, mintha nem vesztette volna el, de azért érhetik örömeik. A boldogságunk nem azon múlik, hogy hány évesek vagyunk, vagy hogy milyen veszteségek értek minket, hanem azon, hogy olyan boldogságot akarunk-e, ami nekünk nem adatott meg, vagy pedig észrevesszük és teljességében meg is éljük mindazt az örömet, amiben az adott helyzetünkben részünk lehet.

Vámosy Erzsébet
Fotó: Merényi Zita

IMAÓRA

Kútvoígyi Szűz Mária-engesztelőkápolna: engesztelő virrasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltárizsentség előtt. 22 órákor szentmise. Cím: Budapest XII., Gálgyóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczy István térig.)

Az Örökimádás-templom (Budapest IX., Üllői út 75-77.) szentsegímadási rendje: hétköznap 8 órától 18 óráig, vasárnap 12 órától 18 óráig. Minden csütörtökön a 17 órákor kezdődő imaórán, majd az azt követő szentmisén előre felvett miseszándékokért imádkoznak. Minden hónap első csütörtökén Erdő Péter bíboros celebrálásával papi és szerzetesi hivatásokért, a másodikon a templom karitászcsoportjának szándékára, a harmadikon az imaládaiba elhelyezett szándékokért imádkoznak.

A Szent István-bazilika Mária-kápolnájában (Budapest V., Szent István tér 1.) égi kérésre, huszonhat éve minden csütörtökön 20 órától péntek reggel 5 óráig engesztelő imavirrasztást tartunk Magyarországon, a magyarság lelki megújulásáért. 21 órákor mindig más atya mutat be szentmisét a két legszentebb Szív szándékára. Mindenkit szeretettel várunk! Imádkozzunk együtt!

Elsőpénteki missziós konferenciabeszédek a magyar családokhoz a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba utca 5.). A 18 órákor kezdődő szentmisék után a kistemplomban beszélgetés az elhangzott homíliáról. Mindenkit szeretettel várunk. Bővebb információ: <https://www.varosmajoriplebania.hu/>

Kaposfüreden Szűz Mária Efezusi Háza (Kaposfüred, Állomás u. 61/a) várja az engesztelő híveket közös imádságra minden elsőszombaton 10 órától. Zarándokcsoportok bejelentkezése: +36/70-363-7645 (Mezőfi Zoltán), www.mariahaza.hu

Szentmisék Mindszenty József bíboros boldoggá avatásáért: november 6., december 6. (6 órákor). A boldoggáavatási szándékra mondott szentmiséket 7 órákor élőben közvetíti a budapest-városmajori Jézus Szíve-templomból a Magyar Katolikus Rádió, az egri bazilikából a Szent István Rádió.

Elváltakért és egyedül maradtakért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 17 órákor a budapest-belvárosi Nagybaldogasszony-főplébánia-templomban (Budapest V., Március 15. tér 2.). A szentmise után tematikus beszélgetésre hívják a résztvevőket.

LELKIGYAKORLAT

A Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban (Leányfalu, Móricz Zsigmond út 141.): november 9-én 18 órától 12-én 13 óráig Gál Péter atya lelkigyakorlata: „Lelkigyakorlat a megkülönböztetésről”. Elérhetőség: 06/26-383-212, 06/30-466-0749

Bánatszelidítő. A halál közelségével és a gyász fájdalomának terhével küzdőknek, valamint a mindennapi vesztéseinken való továbblépéshez szeretnénk segítséget nyújtani sorstárscsoportjainkban. Találkozás a Pasaréti Községi Ház (Budapest II., Pasaréti út 102.) első emeleti termében kétéhetente szerda délelőtt 10 órától 11.30-ig, a Szent Anna Plébánia (Budapest I., Aranyhal u. 1.), a Batthyány téren, a templom mögött) alsó hittantermében pedig kétéhetente szerda esténként 18 órától 19.30-ig. Időpontok: 2023. november 8., 22., december 6. Az együttléteket – segítő sorstársakkal – Tegzes Katalin SA nővér vezeti.

Egy hétvége, amely visszahozza a fényt az életébe! Ne félj, nem ítélek el! Ne sírj, ne bánkódj! Az abortusz, a vetélés, a lombikbaba elvesztésének fájdalmát hordozókat hívjuk lelkigyakorlatra Győrbe, 2023. november 9–12. között. Jelentkezés: nefeljnemitelke@gmail.com vagy 06/20-823-2201 (Treer Mária).

MÉCS Napok. Lelkigyakorlatot tartanak fiatal pároknak Budapestben, a verbita Szent Arnold Lelkigyakorlatos Házban (Budapest XXII., Bajcsy-Zsilinszky u. 3–5.) 2023. november 17–19. között, péntek estétől vasárnap délutánig. A MÉCS Napok lelkigyakorlatokat a MÉCS-ben szolgálatot vállaló papok és házaspárok szervezik minden érdeklődőnek. A program egyszerű lehetőséget nyújt a párkapcsolat átgondolására, mélyítésére, értékelésére. Célja, hogy a résztvevők ösztönözött kapcsolatba kerüljenek önmagukkal, leendő társukkal, valamint Istennel. Szeretettel várják az együtt járó és a jegyospárokat, valamint a három éven belül házasodott házaspárokat. A programot Papp Tihámér OFM atya vezeti. Kedvezményes jelentkezési határidő: november 2., csütörtök. Jelentkezési határidő: november 10., péntek. További információ: <https://mecshonlap.hu/>

LELKINAP

„Minden vég egy új kezdet” címmel őszi lelkinapok a Szív Lelkiségi Központban (Táhi, Villasar 7–9. T.: 06/26-387-162.). Szeretettel hívunk és várunk megfontolásra és elcsendesedésre mindenkit, akit megszorított a gyász, megbénít a veszteség. Időpont: 2023. október 27–29. között, péntek 14 órától vasárnap 14 óráig.

Előzetes jelentkezés szükséges a programvezetőnél, Tegzes Katalinnál: tegzesk@hotmail.com, 06/30-462-9272. Hozza magával személyes holmiját és törölközőt, illetve jelezze, ha diétát kér! Megközelítés: Volánbusz, Táhi – Hídó mh., a Bartók Béla úton felfelé.

ZARÁNDOKLAT

Szent Márton-zarándoklat Budapest. November 4-én, szombaton 9 órai kezdéssel tizenharmadik alkalommal tartják meg a Via Sancti Martini Budapest elnevezésű Szent Márton-zarándoklatot. Ennek keretében Budapest egyes, egymáshoz közeli helyszíneit gyalogosan bejárva emlékeznek meg Szent Márton püspökről, országunk első társvédőszentjéről, Savaria (a mai Szombathely) szülőtéről. Üzenete: „Ti szent Márton népe vagytok!” Indulási helyszín: Egyetemi, más néven Kisboldogasszony-templom (Budapest V., Papnövelde u. 7.). Megközelítés: az M3 metró Kálvin téri megállójából a Kecskeméti utcán keresztül, illetve a Ferenciek téről. Az útvonal bárhol megszakítható. A zarándoklatra javasolt némi folyadékot és élelmet vinni. A zarándoklat házigazdája: Dr. Martos Levente Balázs segédpüspök, a Központi Papnevelő Intézet rektora. A zarándoklatot dr. Szávai Tamás vezeti. Bővebb információ: www.viasanctimartini.eu

EMLEKMISE

Rekviem az egyházi iskolák elhunyt tanáraiért és diákjaiért Budapest. a Margit körüti ferences plébániatemplomban (Budapest II., Margit körút 23.) november 18-án, szombaton 16 órákor. A főcelebráns Holczinger Ferenc SJ, a miskolci Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium igazgatója, a házigazda Lukovits Milán OFM lesz. A szentmise után szeretettel várják agapéra a férfi és a női szerzetesrendek, az evangélikus, a görög- és a római katolikus, valamint a református egyházak által fenntartott iskolák jelenlegi és egykori tanárait, növendékeit.

ELŐADÁS

„A szeretni tudás hatalma” címmel Maria Montessori nevelési alapelveiről – a gyereknevelés elvi és gyakorlati, elsősorban szülői és családi oldaláról – tartanak előadást Budapestben, az Assisi Szent Ferenc-plébániatemplom altemplomában (Budapest IX., Bakáts tér; bejárat a Nagykörút/Tompa utca felől) október 27-én, pénteken 19 órától. Előadó: Varga-Kalmár Szilvia, a Montessori Intézet Magyarország alapítója. A részvétel ingyenes, de a helyek korlátozott száma miatt regisztrációhoz kötött. A részvételi szándékot a csaladeve2014@gmail.com e-mail-címen kérjük jelezni.

„A Szó szímfóniája – kultúra, ferencesesség, korkérdések” **szorozat novemberi alkalmát** a Pasaréti Községi Házban (Budapest II., Pasaréti út 102.) november 6-án, hétfőn 19 órától lesz. Téma: A szó szímfóniája – Egy renitens ferences zseni: William Ockham. Előadó: Horváth Pál professzor. A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Regisztrálni lehet: <https://pasaretikozosseghaz.hu/programok>

KONFERENCIA

„Hitvallás a közéletben és a tudományban” címmel **konferenciát rendez** a Szent II. János Pál Pápa Kutatóközpont Budapest 2023. október 28-án, szombaton 9.30 és 15 óra között. Helyszín: Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar (Budapest VIII., Szentkirályi u. 28–30., II. emeleti díszterem, Szent II. János Pál pápa terem). Téma: Hitvallás a közéletben és a tudományban. A keresztény identitás képviselője a politikában és napjaink elméleti vitáiban. A szervezők mindenkit szeretettel hívnak és várnak.

MEGHÍVÓ

A városmajori toronykönyvtár földszinti termében (Budapest, XII. Csaba u. 5.) folytatódóan ismertetik és megvitatják „A Sao Paulo Fórum kulturális háborúja” című könyvet október 29. és november 12., vasárnaponként 16-18 óra között. Mindenkit szívesen látnak. T.: 06/1-3559-109

„SZENTIMRE100” – Százéves a budapest-Szentimrevárosi Szent Imre Plébánia. Ez alkalomból konferenciát tartanak a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium dísztermében (Budapest XI., Villányi út 27.) november 4-én, szombaton 10 órától. A 17.30 órákor kezdődő rózsafüzért vezeti és a 18 órai szentmisét bemutatja: Erdő Péter bíboros, prímás, esztergomi-budapesti érsek. Mindenkit szeretettel hívnak és várnak! Bővebb információ: <https://szentimre100.hu/>

SZABADEGYETEM

A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán (Budapest V., Piarista köz 1.) *A viharon túl: A béke erejének felfedezése* címmel előadás-sorozatokat indítottak. Az egyes alkalmak csütörtökönként 19

A BUDAPEST-KELENFÖLDI SZENT GELLÉRT PLÉBÁNIA EGYHÁZI FENNTARTÁSÚ URNATEMETŐJÉBEN URNAFÜLKÉK MEGVÁLTÁSÁT, valamint ZÁRTSZÓRÁSOS TEMETÉS LEHETŐSÉGÉT KÍNÁLJA.

Temetőnk minden nap 8 – 18 óráig látogatható.

Urnairoda nyitvatartása:
Hétfőtől péntekig: 9.30-tól 16.30-ig
Telefon: 1/203–8912; E-mail: urnairoda@szgp.hu

Plébániai iroda nyitvatartása:
Hétfőtől péntekig: 9.30-tól 16.30-ig
Telefon: 1/203–8915; E-mail: iroda@szgp.hu

Templomunk miserendje:
Vasárnap: 9.00, 11.00 és 18.00
Hétköznap: 7.00 és 17.00 Szombaton 7.00 és 18.00

Cím: 1115 Budapest, Bartók Béla út 149.; Honlap: <https://szgp.hu>

órákor kezdődnek, és körülbelül 20.15 óráig tartanak. A következő alkalom időpontja: november 9. Téma: Belső béke. Előadók: Kézdy Anikó, Somogyiné Petik Krisztina, Papp Miklós. Szeretettel várják az érdeklődőket a beszélgetős előadások alkalmaira.

KÖNYV

ÚJRA KAPHATÓ A ZARÁNDOKZSEBKÖNYV. A jezsuita rendalapító ünnepe alkalmából jelent meg a 100 lépés *Loyolai Szent Ignáccal* alcímű kötet harmadik, immár női zsebekkel is kompatibilis méretű kiadása. A Jezsuita Kiadó szándéka az volt, hogy a kiadvány a formájával is segítse áthidalni az ötszáz év távolságot, utat nyisson egy mai szemmel is meglepően modern gondolkodású spirituális mester világába, és meditációs ima, lelkigyakorlat vagy éppen zarándoklat során is használható legyen.

TÁMOGATÁS

KATOLIKUS, mélyen hívó, nyugdíjas férfi szívesen támogatna rászoruló, magyar, katolikus, Ukrajnából menekült „csonka” családot. Jellege: „Együtt könnyebb”

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átveszünk. Budapest VI., Andrássy út 16. T.: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő-szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra között.

SZOLGÁLTATÁS

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén házánál is. T.: 06/1-213-5726

ÓLOMÜVEG ABLAKOK restaurálását, tervezését, kivitelezését több évtizedes tapasztalattal vállaljuk. Tóth Erzsébet. T.: 06/20-438-5993; www.uvegfestes-stainedglass.hu

A hirdetések tartalmaért és azok valódiságáért a hirdető vállal felelősséget.

Kaphatók a 2024-es *Új Ember* naptárak!

Új Ember Kalendárium 1490 Ft – Egylapos falinaptár 60 Ft – Liturgikus asztali naptár 790 Ft – Új Ember zsebnaptár 890 Ft

A naptárak megvásárolhatók az Új Ember könyvesboltban (1053 Budapest, Ferenciek tere 7–8.), valamint webáruházunkban: bolt.ujember.hu

Új Ember KATOLIKUS HETILAP
Kiadja a Magyar Kurír
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál, a postán.
Nyomás: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft. • **Ügyvezető:** Tolonics Gergely
ISSN 0133–1205
KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.
LAPZÁRTA: 2023. OKTÓBER 20.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István
Lapszerkesztő: Baranyai Béla • **Lapszerkesztő–helyettes:** Körössi László
Szerkesztőség: Agónás Szonja, Bodnár Dániel, Fábrián Attila, Gátas Judit, Horogszegi-Lenhardt Erika, Hollósi Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Náduvart Dorottya, Pallós Tamás, Szalontai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet
Olvasószerkesztő: Koditek Bernadett
Korrektor: Szántó István • **Tördelés:** Mészáros Ákos
Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.
Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1–317–3933
www.ujember.hu • e-mail: mk@katolikus.hu

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3132; terjesztes@ujember.hu
Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén. Egyéni egy példányos előfizetés belföldről negyedévre: 4680 Ft, fél évre: 9360 Ft, egy évre: 18 720 Ft. Magyar Kurír 10700732–68366180–51100005 (CIB Bank).
Könyvesbolt: 06/1–266–0845; konyvesbolt@ujember.hu
Médiaajánlat kérhető: 06/1–317–3933; hirdetes@ujember.hu
Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása: +36/1–317–3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>

ADVENT MÁRIACELLBEN
2023. december 2-3. | 2 nap | 64.900 Ft/fő
ADVENT MÁRIABESZTERCÉN ÉS ZÁGRÁBBAN
2023. december 9-10. | 2 nap | 49.900 Ft/fő
LOURDES-I ZARÁNDOKLAT REPÜLŐVEL AZ ELSŐ JELENÉS ÉVFORDULÓJÁN
2024. február 9-12. | 4 nap | 324.900 Ft/fő
FATIMAI ZARÁNDOKLAT PORTUGÁLIAI KÖRUTAZÁSSAL
2024. március 13-18. | 6 nap | 389.900 Ft/fő
MEDJUGORJEI ZARÁNDOKLAT
2024. március 13-17. | 5 nap | 389.900 Ft/fő
AZ ISTENI IRGALMASSÁG ÜNNEPE ZARÁNDOKLAT LENGYELORSZÁGBA
2024. április 3-7. | 5 nap | 134.900 Ft/fő
PIETRELCINAI SZENT PIO ATYA NYOMÁBAN
2024. április 22-28. | 7 nap | 314.900 Ft/fő
DÉL-ERDÉLYI ZARÁNDOKKÖRÚT ÉS A CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚ
2024. április 22-28. | 7 nap | 314.900 Ft/fő
VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA
+36 20 500 5050
www.viasacra.hu

A Nagymarosi Ifjúsági Találkozó őszi alkalmát október 7-én rendezték meg. A délelőtti kiemelt előadója Gájer László, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem teológiatánára volt, akit sokan a Sant’Edigio közösségből és a karizmatikus megújulás programjairól is ismerhetnek. A találkozó mottóját – „Újuljatok meg!” – körbejárva az előadó az ima által is megtapasztalt mélységeiről elmélkedett.

„Görcsösen lelkiismeretes embernek” nevezve magát Gájer László azzal kezdte előadását, hogy bevallotta: nem tudja még, mit fog mondani. Készült, vannak jegyzetei, melyek mentén haladhat, de a téma – változás, megújulás, átalakulás – olyan, ami nem tőlünk, hanem Istentől függ, éppen ezért drámai. Johannes Hartl imáról szóló könyvének fikciós képével idézte fel ezt a drámaiságot: egy lebombázott város füstölgő romjai fölött, ahol a rothadásnak indult holttestek szagát érezni a levegőben, egy maroknyi naivnak és jelentéktelennek tűnő fiatal énekelni kezd. S halk daluk hangjára valami változásnak indul, mert nekikkel Istenhez szólnak. „Nem tudom, hányan lehetünk itt, talán négy-ötszázan, estleg ezren is, de ez a létszám ma Magyarországon szinte észrevehetetlen. Ám nem kellene sokan, elég egy csapatnyi fiatal, hogy változást indítson el” – mondta Gájer László.

„Kértem Istent, segítsen a mai napon: mi az, amit el kell, és mi az, amit el szabad mondanom” – folytatta az előadó, aki lassan öt és fél éve tanít teológiát a Pázmányon. Bár régi nagy álma teljesült ezzel, az elején mégis nagy belső szárazságot élt meg. Azt gondolta, természetesen a kezdeti nehézségek, hiszen elköltözött, megváltozott az élete, sokat kellett készülnie az óráira, és

Az ima belépés a trónterembe

Gájer László teológiatanár tanúságtétele Nagymaroson

ő volt a legfiatalabb oktató. De a második és a harmadik évben még rosszabb lett a helyzet: kezdte idegennek érezni magát, szenvedett, és csak lassanként tudta megfogalmazni, hogy a magány az oka, ami eluralkodott rajta. A covid-járvány idején váltak igazán gyöttrővé számára a magányos esték, s végül feltette magában a kérdést: „Akarom én ezt? Egyáltalán nem vagyok magányos alkat, nem bírok egyedül lenni, nem akarok még egy estét magányosan eltölteni. Kezdtém mondani Istennek: Én ezt nem bírom.” Pszichoszomatikus tünete – szorongás, alvászavar – egyértelműen jelezék: ezt a kérdést már nem lehet elodázni. „Vagy megtalálom a magány mélyebb okát, vagy el kell hagynom a papságot, mert meg fogok betegedni” – vallotta meg Gájer László, aki negyven felé közeledve nem talált más kiutat.

Majd egy gyöttrő pillanatban nagyon finoman egy belső hangot érzett: „Maradj!” „Jó, rendben, Uram, én maradok – gondolta –, de mondhatnál még valami mást is, mert attól

még meg fogok betegedni, ez így nem segít” – folytatta az emlékezést. Hónapok teltek el, míg egyszer csak megint jött ugyanez a finom sugallat: „Imádkozz!” Ezelősi módon könyveket keresett, imákat nézett, és próbált elindulni az úton, kitalálni, hogyan lehet jól imádkozni. Közben pedig felvetődött benne a kérdés: „Mi ennek az egésznek az értelme? Miért vannak egyedül a papok? Sokan még ma is úgy néznek rám, hogy jaj, te szegény, pap akartál lenni, aztán az Egyház rád tukmálta a cölibátust. De engem ez nem hagyott nyugodni, nem voltam önzonos.” Tudta: addig nem nyugszik, amíg a végére nem jár annak, hogy mire jó a magány, hol van az értelme. „Isten nagyon jó. Őt nem kell keresni, ő ott van. Általában én nem vagyok ott, azért nem találkozom vele” – ismerte el Gájer László.

Korábban is rendszeresen imádkozta a zsolozsmát és amit kell, de aztán elkezdett másképp, mélyebben, tudatosabban imádkozni, és lassan megmutatkozott valami. „Közel jött. Talán addig is közel

volt, csak most engedtem, hogy ott legyen. Beengedtem őt.” A hatalmas szeretetehség a félelemmel együtt kezdett elcsendesedni benne. A szorongás hirtelen elapadt, az alvászavar megszűnt, és a legmarkánsabb élménye azt volt, hogy kezdte azt érezni: „Szeretve vagyok.” Annak ellenére, hogy korábban voltak nagy törek az életében, Isten jelenlétét és a benne való hitet soha nem veszítette el. Akkor ropant össze, amikor úgy tűnt, minden a helyén van, amikor egyetemi oktató lett, az emberek szerették, és sikeres volt a munkájában. „Isten azt mondta ekkor: Eljött az ideje, hogy többet adjak neked. Eljött az ideje, hogy helyreállítsalak téged. Eljött az ideje, hogy nagyobb cselekedjek benned.”

Összetett folyamat volt, ahogyan megtanulta például a szemlélődő imát Mustó Péter atyától. Vallja: az ima útján mindenkinek magának kell végigmennie. Számára a reggeli csendes idő – ami most már kétszer fél óra – hallatlanul gazdag. Olyan megélés, mintha bent lenne a trónteremben. „Valahogy így tud-

nám leírni: az életünkben van egy szoba, fallal körülvéve, de van ajtaja. Ha bemész, a jelenlétet Isten szava adja neked. A lelkünk mélyén lévő szobába nem megyünk be mindig, hiszen dübörögnek a hétköznapi napok. Ahogy Szent Ágoston írja *Vallomásaiban*: »Uram, te kívül vagy, és mégis belül. Kívül kerestelek, és itt voltál bennem, csak nem mentem be a szobába, ahol Te vagy.« Bemész, és ott van.”

Heidi Baker, a lánglelkű amerikai asszony, aki férjével több ezer közösséget fog össze és orvosmissziót működtet Mozambikban, rejtékhelynek nevezi az imában töltött időt, illetve az ima helyét. Azt vallja, nem teheti meg, hogy naponta legalább három órát ne töltsön Isten jelenlétében, különben nincs értelme az egésznek. Fogalma sincs, hogyan kell felkészülni a konferenciákra és más alkalmakra, csak bemegy a rejtékhelyre, közösségekben él Istennel, s ebből fakadnak a gyümölcsök. Gájer László is valami ilyesmit élt meg az előadása kapcsán: készült ugyan vázlatlalt, de arról akart beszélni, ami több annál. Amit Isten a rejtékhelyen mutatott neki.

A Magyar Egyház helyzete nem akkor fog megváltozni, ha még több programot szervezünk, hanem akkor, ha bemegyünk a trónterembe. Az Úr itt van, nekünk kell belépünk és helyet készítenünk neki. Engedjük el a terveinket, az elvárásainkat, és engedjük, hogy ő cselekedjen! Tartozunk Istennel azzal, hogy kiszolgáltatassuk magunkat neki, hogy beleálljunk a tiszta jelenlétébe. Mindig megmondjuk neki, hogy mit tegyen. Csak egyszer, egyetlen pillanatra engedjük, hogy a tenyerébe vegyen minket! Amikor a kezébe vesz és formálni kezd, az

valami. Akkor azt fogjuk kérni, ami az ő terve. Ha az evangélium közelébe megyünk, magunkra vesszük az igát, amivel együtt élni teher ugyan, de az életnek egy egészen mély rétegét kezdjük el tapintani: itt kezdődik a menny.

Meg merjük-e tenni, hogy átadjuk Istennek a terepet, és időt ajándékozunk neki? – tette fel a kérdést. Ez azonban nem megy áldozat nélkül. „Ha beleállsz, akkor megtapasztalod, hogy az imáid meghallgatásra találnak. Mert ha benne élsz, akkor már másként látod a valóságot. Az ima azt jelenti, hogy bemész a trónterembe.”

Ha szeretsz valakit, ő hat rád, így egymásra hangolódtok. Gondold meg, hogy az Örökkévaló lép kapcsolatba veled. Végtelenül hatalmas és végtelenül személyes. Mindent megváltoztat, az érzélemlágyodtat, az izléseledet, a barátaidat, az olvasmányaidat, a személyiségedet, és minden a helyére kerül. Isten valahogy megalkotott minket, de mi sokszor csak kóválygunk az életben, általában a felszínen. Mélyen vele lenni, az valami egészen más. Az hatni kezd ránk, átförmál minket.

Itt a lebombázott város, egy romhalmaz. Benne egy kicsinyke csapat énekelni, imádkozni kezd. A romhalmaz az életünk. A rejtékhelyen töltött idő során valami átalakul, már nem fontos, hogy gyűjtöges-sünk. „Uram, a lábad elé tesszem mindazt, amim van. Nem féltém tőled a személyiségeimet, a baráti körömet, az ízlésemet, az időmet, mert te jobban tudod. Fogadjuk a Mestert térden állva!” – hívta a jelenlévőket Gájer László, aki előadása végét átvette a szentségimádásba.

„Van олajunk a szívünk mélyén, van mit Jézus lábára öntenünk. Jelenléted gazdagabb, mint amit el tudok képzelni. Megéri rá pazarolni mindent” – mondta az előadó.

Nádudvari Dorottya
Fotó: Pesti Dóra

A civilizáció kívülről szabályoz, a kultúra belülről, organikusan fejleszt

A Pázmány Egyetem díszdoktorává avatták Joseph Vandewallét, az Európai Akadémia tagját

A Pázmány-nap keretében, október 11-én Joseph Vandewallét, az Európai Akadémia és a Belga Tudományok Akadémia tagját díszdoktorává avatta a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE). A huszonöt éve az egyetem kötelékében dolgozó munkatársakat is köszöntötték a jubileum alkalmából.

Az eseményen Szolgay Péter professzor emeritus, a Magyar Tudományos Akadémia doktora laudációjában felidézte: a PPKE Információs Technológiai és Bionikai Kara (ITK) indításánál célkitűzés volt, hogy az emberközpontú technológiákat értő szakembereket képezzenek. Ezért nemzetközi példák követésére törekednek, és nemzetközi támogatásokat kapnak.

Joseph Vandewalle az Európai Akadémia és a Belga Tudományos Akadémia tagja, a Leuveni Katolikus Egyetem professzora. Az utóbbi intézmény a PPKE ITK növekedésé-

ben is nagy szerepet játszott. A PPKE Információs Technológiai és Bionikai Kara és a Leuveni Egyetem Műszaki Tudományok Kara között intenzív az együttműködés. A celluláris neurális hálózatok kutatásában dolgoznak együtt, és a Pázmány számos MSc- és PhD-hallgatója végzett már kutatásokat Vandewalle professzor laboratóriumában. Roska Tamás és Joseph Vandewalle professzorok nemzetközi konferenciák megszervezésében is szorosan együttműködtek. 2013-ban egyébként éppen Joseph Vandewalle javaslatára kapott tiszteletbeli doktori címet Roska Tamás Leuvenben – idézte fel Szolgay Péter.

Vandewalle professzor a 2014-ben elhunyt Roska Tamás emlékének ajánlotta beszédét. Szavai szerint a professzor ösztönző, dinamikus, bátor és odaadó kutató, oktató és vezető volt. Felidézte a két egyetem közös történelmét, kiemelve, hogy mindkét intézmény Európa ősi katolikus egyetemei közé tartozik. Joseph Vandewalle 1978-ban járt először Bu-

dapesten, akkor ismerte meg Roska Tamás professzort. Az 1990-es években több közös projektjük volt a sejtes neurális hálózatokkal kapcsolatban. Kutatásaik nagy része illeszkedik a világ legnagyobb, innovatív

kutatásokat publikáló szakmai társaságának (IEEE) profiljába. Joseph Vandewalle rámutatott, hogy a PPKE ITK-n az informatika és a bionika összekapcsolása igen előremutató lépés, és a világon is egyedülálló.

A kar nemzetközileg is jelentős kutatási tevékenységet fejt ki többek között a neuromorf informatika, a nanotechnológiák, az idegtudományok területén. A két egyetem együttműködését tovább erősítette, hogy Vandewalle professzor éveken át tagja volt az ITK mérnökképzési tanácsadó testületének, és Roska professzort is gyakran hívták meg egy-egy PhD-védésre külföldi zsűritagként. A két egyetem közös értéke többek között, hogy mindig szem előtt tartják az emberközpontú megközelítést az oktatásban és a kutatásban – fogalmazott Joseph Vandewalle.

A díszdoktoravatás szertartása után a jubiláló munkatársak köszöntése és díjazása következett, majd Kuminetz Géza, a PPKE rektora *Civilizáció és kultúra katolikus szemmel* című előadását hallhatták a jelenlévők. A rektor Kornis Gyula vélekedését idézte, mely szerint a civilizáció kívülről szabályoz, a kultúra pedig belülről, organikusan fejleszt.

Forrás és fotó: PPKE

HÍREK KÉPEKBEN

● **Fábr Kornél** esztergom-buda-pesti segédpüspök a Szent Ferenc Kórház kápolnájában ünnepi szentmisét mutatott be október 3-án, az egészségügyi intézmény névadójának liturgikus emléknapja (október 4.) alkalmából. Assisi Szent Ferenc, Assisi Szent Klára, Marillac Szent Lujza, Boldog Zdenka Schelingová egy-egy csontdarabkáját és Szent II. János Pál pápa vérereklyéjét helyezték el a kápolna oltárában.

● **A magzati korban bekövetkező halál** miatti gyász világnapja (október 15.) alkalmából október 16-án adták át a Pécsi köztemető I. számú parcellájában azt az emlékhelyet, mely elcsendesedésre, emlékezésre ad lehetőséget mindazoknak, akiknek gyermeke természetes vagy művi vetélés okán nem születhetett meg. Az angyalszobrot Máger Róbert püspöki irodaigazgató áldotta meg.

● **Elkezdődött az Istenszülő Oltalma** görögkatolikus főszékesegyház felújítása Debrecenben. Seszták István főhelynök október 17-én sajtótájékoztatón elmondta, hogy a templomot körülvevő területet az Egyháznak ajándékozta a város. A főszékesegyház pedig akkor tud igazán megújulni, ha az építők munkáját a hívek imája kíséri.

A „nigériai Goretti Mária” tiszteletéről

Megkezdődött a fiatal lány boldoggá avatásának egyházmegyei szakasza

A nigériai katolikus egyház megkezdte a 14 évesen meghalt Vivian Uchechi Ogu (Umuelem Eniogu) boldoggáavatási folyamatának egyházmegyei szakaszát a Benin City-i Főegyházmegyében. A nép körében mártírként tisztelt Viviant 2009. november 15-én lötték agyon fegyveresek, mert ellenállt, miközben meg akarták erőszakolni – tájékoztat a Fides katolikus hírügynökség.

a lány édesapja megsebesült, az elkövetők pedig magukkal vitték Viviant és nővérét. Az emberrablók egy közeli bokorba hurcolva megpróbálták bántalmazni a két lányt, de Vivian olyannyira ellenállt, hogy a fegyveresek megölték.

Vivian mártírságának és szentségének híre halála óta egyre növekszik, ezért Augustine Obiora Akubeze Benin City-i érsek hivatalosan is megnyitotta a boldoggá avatás egyházmegyei szakaszát. Egyben felhívást intézett az egyházi közösséghez:

„Felkérünk minden hívőt, aki érvényes tanúvallomást tud tenni, hogy jelentkezzen, és forduljon a Főegyházmegyei Hivatalhoz információival, legyenek azok akár kedvezőek, akár kedvezőtlenek az említett Isten Szolgája vértanúságának és szentségének hírére nézve” – olvasható az érsek által kiadott közleményben.

A boldoggáavatási eljárást támogatandó létrejött a Vivian Ogu Mozgalom, amely felidézi, hogy Vivian a Szent Gyermekség Műve helyi elnöke volt, és kilencéves korában pénzt gyűjtött, hogy a Benin City-i központi kórházban több nincstelen gyermek ellátását kifizessék. Számos látogatást szervezett árvaházakba, ahol sok szegény gyermek életét érintette meg.

Forrás: Fides
Fordította: Kuzmányi István
Fotó: Vivian Ogu Mozgalom közösségi oldala

Interkulturális nevelés gyermekkorban

Konferencia az Apor Vilmos Főiskolán

Nyolcadik alkalommal rendezte meg az Apor Vilmos Katolikus Főiskola (AVKF) a kisgyermeknevelési konferenciát, mely idén Kultúrák kapcsolódásai alcímmel a kisgyermekkor interkulturális nevelés lehetőségeivel foglalkozott. A kétnapos konferencia hagyományosan Martonvásáron és Vácon zajlott, október 9–10-én.

A kultúrák kapcsolódása jelentős téma, hiszen napjainkban talán egyre fontosabb a különböző kultúrák megismerése. Amikor a kultúrák közötti párbeszédéről beszélünk, akkor gondolhatunk a nemzetiségi oktatásra, a kétnyelvű kisgyermekkor nevelésre, a határon túli magyarok helyzetére, az inkluzív nevelésre, a romaintegrációra vagy akár a magyar mint idegen nyelv tanítására is.

A kétnapos konferencián az interkulturalitás különböző aspektusait járták körül a szó legtágabb értelmében a kisgyermekkor oktatás, nevelés kontextusában. Jeles hazai és külföldi előadók biztos szakmai háttérrel alapuló bevett gyakorlatokat mutattak be bölcsődei, óvodai, kiskolai környezetben, nemzetközi együttműködések keretei között, a szekciófoglalkozások pedig interaktív formában dolgozták fel az interkulturális pedagógiai kérdések módszertanát és elvi kérdéseit.

A rendezvényt október 9-én Szabó Tibor polgármester nyitotta meg Martonvásáron, majd Gloviczki Zoltán rektor gondolatai után megkezdődött szakmai program.

Elsőként Koscsóné Kolkopf Judit, a Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék intézményvezetője ismertette konkrét példákon keresztül, hogy ők hogyan építik be az interkulturális nevelési módszereket a nyolcadik kerületi bölcsődék mindennapjaiba. Saját zenepedagógusuk van például, illetve minden intézményükben tartanak „állatasszisztált” foglalkozásokat is.

Utána Török Judit, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Iskola Alapítványának intézményfelelőse mutatta be azokat a kezdé-

ményezéseket, amelyek a felzárkózó települések fejlődését, valamint az ott élők mindennapjainak megkönnyítését szolgálják.

A délelőtti előadások zárásaként George Dolesch, a Budapesti Amerikai Nemzetközi Iskola alsó tagozatának igazgatója mutatta be intézményük működését, majd két kollégája, Mészáros Timea és Lindsay Page prezentálta részletebben is, hogyan jelenik meg iskolájukban az interkulturalitás, és hogyan vezetnek végig egy-egy projektet a gyermekek érdeklődésére is építve.

A délutáni folyamán Horváth István zeneszerző, karnagy, az AVKF oktatója A kis herceg „rádiómoz”-előadást mutatta be az érdeklődőknek.

Október 10-én, kedden Vácon folytatódott a konferencia. Tamáska Máté napindító szavai után Bajzát Angéla, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Karának adjunktusa mutatta be nemzetközi kutatásuk tapasztalatait a kora gyermekkor nevelésben történő interkulturális kompetenciafejlesztés témájában.

A következőkben Nima Sharma, a Center for Innovation in the Early Years (Kora Gyermekkor Innovációs Központ, Gent, Belgium) munkatársa az inkluzív megközelítés támogatásáról beszélt.

A szekciófoglalkozások két időszámban zajlottak és igazán változatos témákat érintettek, mint például: A szociálpedagógiai attitűd szerepe a kisgyermekkor nevelésben; Mozgásos játékok kulturális sajátosságai; Interkulturalitás és a pedagóguskompetenciák; Azonoságok és különbözőségek a kisgyermeknevelés játékaiban; A kultúrák közvetítés személyiség-központú formái; Az interkulturalitás személyiségfejlesztő hatása egy osztrák óvoda és egy bécsi reformpedagógiai iskola mintáján, valamint bemutatkozott a Ringató-módszer is.

Forrás: Váci Egyházmegye
Fotó: Nagy Sándor

Erdélybe zarándokoltak a Pécsi Egyházmegye papjai

A Pécsi Egyházmegye húsz lelkipásztora október első felében négy napot töltött Felföldi László megyéspüspökkel Erdélyben és Székelyföldön – közölte honlapján az egyházmegye október 13-án.

A mindennapok körforgásában, a lelkipásztori feladatok ellátása mellett kevés alkalom nyílik a papok testvéri közösségben történő találkozására. Ezt hivatott pótolni az évente egy alkalommal megtartott papi zarándoklat és kirándulás, amely idén Erdélybe vitte az atyákat.

Egyfajta csapatépítő, a papi közösséget formáló és gazdagító kirándulás, lelki zarándoklat volt tehát a találkozás célja. Az út első állomásán Jakubinyi György nyugalmazott gyulafehérvári érsek fogadta a Pécsi Egyházmegye papjait Gyulafehérvárott. Az érsek Márton Áron, Erdély püspöke szolgálatának örökébe engedett betekintést, és megismertette a találkozó résztvevőit a gyulafehérvári érsekség történetével.

A csoport ellátogatott Csíksomlyóra, ahol Tímár Asztrik OFM és a ferencesek vendégszeretét élvezhették. Felkeresték Csíkszeredát és Brassót is, és az út valamennyi állomásán vendéglátóikkal együtt mutatták be a legszentebb áldozatot, erősítve egymást és a pap testvéri közösséget.

A csíksomlyói kegytemplomban celebrált szentmise megtekinthető a csíksomlyói ferences kolostor YouTube-csatornáján.

Forrás és fotó: Pécsi Egyházmegye